

EIDSFOS HOVEDGÅRD - RØKEVÆRELSET

Undersøkelse og restaureringsplan

Bente Bjerknes og Ragnar Kristensen

Yttersø gård september/oktober 2010

Rapporten vil revideres noe før utførelse av arbeider. Revisjonen vil fremgå her:
Revidert fargeavlesing og tillegg om krypkjeller/gulv 03.12.2010

INNHold

Innledning	2
Røkeværelsets historie.....	3
Eldre reparasjoner.....	3
Røkeværelsets utvikling.....	4
Oppmålinger	8
Undersøkelse og registrering av funn	14
Forslag til ny gulvkonstruksjon	23
Oversikt over perioder og fargesjikt	24
Gamleinteriørfotografier.....	25
Arbeidsbeskrivelse Røkeværelse nybarokk	27
Arbeidsbeskrivelse Røkeværelse empire.....	33
Malingtype og anvisninger	28
Registrering av fargetrapper.....	32
Periodegruppering av fargeavlesinger	82

INNLEDNING

Undersøkelsen er utført fra september til oktober 2010 etter bestilling fra Stiftelsen Eidsfos hovedgård og formålet er å kartlegge Røkeværelsets interiørhistorie med tanke på å restaurere rommet til en historisk periode.

En siste gjennomgang av fargetrappene ble gjennomført 3. desember 2010. Gjennomgangen har resultert i kun mindre justeringer av fargekodene. Før det males opp må fargene brekkes ytterligere og resultatet bør godkjennes av antikvarisk ansvarlig før oppmaling. Åpningen av gulvet utført den 3. desember bragte for dagen interessante spor vedr. husets historie og blottla skader som får konsekvens for behandlingen av gulvkonstruksjonen.

Etter vår oppfatning har rommet fått eksisterende innredning med papirtapet i 1926. Vi har tidligere vært i tvil om dateringen burde vært lagt noe tidligere, men har nå falt ned på denne dateringen. Alle elementer fra denne perioden er bevart. Alternativt er vesentlige elementer også bevart fra ca. 1840. Imidlertid er det senere kommet til nye elementer som den firefløyede døren og vinduet.

Når man skal bestemme tilbakeføringsperiode er det nærliggende å feste seg ved 1926 da rommet ble strietrukket og fikk papirtapetet som står der i dag. Det oppnås ikke periodesamsvar med tilstøtende rom, men i dette tilfellet ville en avdekking av en tidligere periode føre til at et særpreget og egentlig godt bevart historisk dokument, tapetet fra 1926, ville vike for en eldre periode som ikke kan oppvise større autentisitet. Tapetet er imidlertid ikke omfattet av fredningsbestemmelsene, dersom vår datering er korrekt. Det er i så fall opp til eier å avgjøre om f.eks panelet fra 1840 bør frem i dagen.

Panelet bak strien er i svært god stand og står der med sitt første malinglag nærmest i nymalt tilstand. Den største ulempen ved en avdekking av panelet fra 1840-50 vil være at en dør er flyttet til nordveggen som ikke hadde dør og erstattet med en større firefløyet dør. Vindu, en del gerikter og brannmurlist er av senere dato. Brannmurens vestfløy var bredere og må mures opp igjen. Bortsett fra disse momentene er også interiøret anno 1840 - 50 godt bevart og det er mulig å gjennomføre en konsekvent periodeavdekking med tilbakeføring av flyttede elementer eller en tilpasset tilbakeføring hvor nyere elementer og situasjoner inngår. Dokumentasjonen er uansett sikker nok.

Det er viktig at en tilbakeføring fremstår riktig også i overflate/tekstur. Valg av egnet malingtype/kvalitet er derfor vesentlig for et godt resultat. Vi har eksplisitt anbefalt å benytte Ottossens linoljemaling da den er basert på tørrpigmenter, slik maling ble laget før. Ottossens Färgmakeri har selv websider med utfyllende informasjon om hvordan malingen skal brukes og riktig redskap. Vi har tatt med noe av teksten her. Det finnes også andre gode produkter som Albecks linoljemaling, men vi har erfaring med førstnevnte og oppfatter den som god å bruke. De norske linoljemalingene er basert på moderne pigmenttilsetning og anbefales derfor ikke.

I Forstuen ble bruk av Gjøco linoljemaling akseptert da malerne ikke hadde erfaring med Ottossens og et strengt tidsskjema forutsatte kjent og kort tørketid. Malingen som ble benyttet i 1926 kan ha vært produsert noe anderledes enn malingen fra 1840. Overflaten virker ikke så utpreget penselmerket og er mer utflytende. Vi mener derfor det likevel kan være greit nok å benytte Gjocos Herregårdmaling i dette tilfellet.

Rapporten inneholder foto av flater, av de enkelte bygningselementene og av fargetrappene., oppmålinger av funn, detaljer og vegggriss som viser Røkeværelsets utvikling og illustrerer hvilke konsekvenser ulike valg kan ha.

RØKEVÆRELSETS HISTORIE

Hovedgårdens byggeår er ukjent, men første halvdel av 1700-årene er sannsynlig for første etasjes vedkommende. Første etasje er i utgangspunktet utført av laftet tømmer, men annen etasje er av utmurt bindingsverk. Utmurt bindingsverk forekommer i første etasje i forbindelse med eldre reparasjoner (ca 1840-60).

Uavhengig av hovedbygningens opprinnelse er det rimelig å forstå første etasje som en klassisk symmetrisk grunnplan med røtter i Vaux le Vicomte-planen. Midtre del av Eidsfos hovedgårds første etasje består av en hagesal (Storstuen) mot nord og en tilsvarende stor inngangshall (Forstuen) mot gården og innkjøringen i syd. Til hver side av midtaksen har bygningen fremdeles en lesbar ordning med romsuitoer som er anlagt strengt symmetrisk. Røkeværelset har vært første værelse i suiten på søndre side av bygningen i retning vestover. Innenfor Røkeværelset ligger Hvitsalen som siden 1937 strekker seg tvers gjennom bygningen. Her var det opprinnelig en skillevegg mellom søndre og nordre del av rommet som nå kan leses gjennom den markerte understøttelsen av annen etasje der skilleveggen sto. Avdekkinger har nå vist at også Røkeværelset i tidligere tider fulgte et innredningsmønster som kan leses ut av andre undersøkte rom i første etasje.

Innredningsperiodene kan antydes som en første periode med synlige talbjelker og tømmervegger og etter alt å dømme umalt. Deretter en periode hvor himlingene ble kledt med glatthøvlede bord og både tømmervegger og himlinger ble malt med limfarge og i en neste omgang ble himlingsbordene påklistret papir og limfargemalt. Kun Storstuen ble ganske tidlig utstyrt med malt veggtrekk. Først 1840-60 ble rommenes tømmervegger dels rappet og tapetsert, dels panelt og malt. Da ble også de opprinnelige dørene og vinduene i første etasje skiftet ut og den søyleflankerte hovedtrappen satt opp og kabinetet avdelt. I de påfølgende år opp mot 1900 ble flere rom utstyrt med strie påklistret tapet. Først i årene 1930 - 60 ble det utført gjennomgripende endringer som medførte at mange elementer og spor gikk tapt. Denne situasjonen forsøkes reparert gjennom de igangsatte undersøkelser og restaureringen av første etasje. Man ønsker å gi interiørene historien tilbake. Slik kan hovedtrekkene i utviklingen og behandlingen av første etasje forstås.

Betegnelsen Røkeværelset er av relativt ung dato i forhold til bygningens alder. I et fotoalbum med interiørfotografier fra 1911 fremgår det av et par bildetekster at rommet den gangen ble betegnet som Kontoret. Bygningen ble da benyttet av major Paul Lassens Schwartz. Han giftet seg for annen gang i 1905 etter at hans hustru Elna Johanne Rebekka døde. Hans nye hustru het Thrine Anker. Fotografiene viser at Kontoret i 1911 sannsynligvis var utstyrt med overmalt tapet på lerret. Denne innredningen er antagelig utført i årene 1902 til 1906. Enten i forbindelse med at naboværelset Peisestuen ble nyinnredet eller i forbindelse med at hovedgården fikk en ny husfrue.

Eksisterende tapet er sannsynligvis satt opp av neste beboer major Johan Jørgen Schwartz som flyttet inn på Hovedgården i 1926 etter å ha overtatt direktørstillingen ved verket i 1925/26. Da ble ytterveggen i "Salen" og "Spisestuen" grundig reparert og det ble satt opp nye tapeter (ref. Schwartz). Jon Brønne daterer det eksisterende nybarokke tapetet i Røkeværelset til 1920-25. Det kan rime godt med opptegnelsene til Johan Jørgen Schwartz vedrørende innkjøp av tapeter i 1926.

Siden 1926 har rommet stått mer eller mindre urørt. Senere er gerikter, listverk, dører og vindu samt brannmur malt opp, en kort fotlistlengde skiftet ut og dørbildet mot forstuen er snudd om til annen slagretning og hengslet på nytt.

Johan Jørgen Schwartz(d.y.) døde i 1951 og hans sønn Hans Jørgen med hustru Grete overtok. En del av de yngre endringene av interiørene kan sikkert tilskrives årene etter overtagelsen.

ELDRE REPARASJONER

Tilførsel av fukt fra grunnen på grunn av uheldig plassering i terrenget har åpenbart tidligere forårsaket at flere gulv i bygningen er skiftet ut. Mens andre rom har gjennomgått utskifting av hele eller deler av yttervegger, har Røkeværelset sin tømmerkjerne i behold.

Noen elementer i Røkeværelset er skiftet ut tidligere. I 1840-50 årene ble gulvet skiftet ut. Eksisterende gulv er tolket ut fra spor i forhold til fotlisten og viser seg da å ikke være eldre enn denne. Fotlisten samsvarer kronologisk med skyggepanelet og dørene og må derfor skrive seg fra 1840-50, noe som da også gjelder gulvet og muligens også gulvbjelkelaget som er avdekket i etterkant av den første undersøkelsen. Denne dateringen samsvarer med hva som er registrert og tolket i andre deler av bygningen. Deler av gulvet

ble skiftet ut igjen i nyere tid. Det dreier seg om 3 bord i vestre halvdel mot søndre vegg og et større parti i rommets nordvestre del og innmot brannmuren. Vi antar 1930-50 tallet. Adskillig senere ble fotlisten mellom brannmuren og døren på nordveggen skiftet ut. Antagelig i løpet av tredje kvartal av 1900-tallet. Hoveddelen av disse reparasjonene er utført i rommets nordvestre del i nærheten av utgangspunktet for hussoppangrepene som ble avdekket i Peisestuen. Brannmuren ble pusset på nytt i nyere tid og det er rimelig å tro at dette ble utført parallelt med utskiftingen av tilstøtende fotlist. Både fotlisten og brannmuren har kun en periode maling.

Det knytter seg åpenbart ikke markante interiørendringer til reparasjonene, med unntak av perioden som ble innledet ca. 1840 da hele gulvet må ha blitt skiftet ut og da veggene samtidig ble forsynt med skyggepanel og rommet fikk nye dører, nytt vindu, gerikter og lister samt lerretstrukket himling.

Det er da rimelig å knytte den første og store ominnredningen av Røkeværelset til interessentskap bestående av enke, barn/slekt under navnet Peder Cappelens enke. Interessentskapet besto fra 1837 til 1865 og det er derfor ikke urimelig å anta at årene etter 1837 kan være innledningen til disse arbeidene. Senere reparasjoner har ikke foranlediget større interiørendringer.

RØKEVÆRELSETS UTVIKLING

Røkeværelset har ingen dominerende hovedelementer slik som Forstuen har trappen med søylene og Storstuen har bjelketaket og de doble empiredørene flankert av "pilastre". Røkeværelset er et beskjedent værelse uten monumentale bygningselementer, men med mange interessante detaljer.

Eldste interiør. Tømmer og takbjelker: Røkeværelsets eldste interiør hadde synlige tømmervegger. Sannsynligvis umalt gjennom mange år. Selv om vi ikke har åpnet den eldste bordhimlingen må vi kunne anta at det over denne er en umalt bjelkehimling tilsvarende de tildekkede umalte bjelkehimlingene som er observert i andre rom i første etasje som er undersøkt. Disse er med unntak av Storstuas himling umalte (Storstuen fikk tidlig malt veggtrekk som sikkert ble fulgt opp med maling av bjelkehimlingen). Sannsynligvis har de nakne tømmerveggene stått lenge umalt og vindu, dører og gerikter kjenner vi ikke da alle er gått tapt. Imidlertid er det på kjøkkenet bevart en ramme med blyinnfattet glass, som kan skrive seg fra den eldste perioden.

Brannmurer og ildsteder: En gammel gjennomhulling av tømmerveggen bak eksisterende brannmur indikerer at rommet opprinnelig har hatt en annen pipetilknytning enn i dag. Gjennomhullingen kunne indikere en bileggerovn med ilegg fra Hvitsalen. Åpningen kan også være resultatet av en reparasjon i forbindelse med soppangrep, men ser ikke slik ut. Tømmerflatene bærer preg av å ha stått mot kalk eller leire og det øvre snittet nær oppunder himlingen er faset til et formål. Mest plausibelt er det kanskje at det opprinnelige pipeløpet har vært ført ned i Røkeværelset og har hatt en utløper til Hvitsalen - f.eks. til en kamin. Ved åpning av gulvet har det vist seg at det er et pipefundament etter en eldre fjernet pipe i hjørnet her. Fundamentet måler 115 X 120cm og består av natursten fuget eller klint med leire. Fundamentet står igjen i høyde med underkant bjelkelag.

Spørsmålsstillinger som kan utledes av disse observasjonene er interessante da de henger sammen med spørsmålet om annen etasjen er oppført sekundært. Et slikt pipeløp ned til Røkeværelset kan ha blitt revet og flyttet til nåværende plassering ned til Peisestuen i forbindelse med oppføringen av en seterietasjen. Skal dette oppklares må man ha innsyn i etasjeskillet fra annen etasje eller fra hjørnet over brannmuren. Det er bemerkelsesverdig at gulvbordene i annen etasje mot nord er av den svært brede og gammelmodige sorten, men værelsene på søndre side har høyereliggende gulv med smalere bord. Tilsvarende er de to rommene mot vest utstyrt med høyereliggende gulv og smalere bord. Er de bredere bordene et gammelt loftsgulv fra før seterietasjen ble satt opp og de smalere av noe yngre dato - samsvarende med en pipeflytting og kanskje også oppføring av seterietasjen? Det være rimelig å tenke seg at før seterietasjen ble oppført var taket helvalmet. Da ville gulvbordene ikke være lagt helt ut til vestveggen pga takhøyden.

På et tidspunkt ble en formodet eldste fyringsinnretning avløst av en ny brannmur hvis vestre fløy var bredere enn den som nå er synlig. Bak taklisten er den eldre bredden fremdeles observerbar da noen teglsten fremdeles er på plass bak eksisterende taklist. Denne bredere brannmurfløyen ble sannsynligvis endret og utført/pusset smalere da første veggtrekk ble satt opp i 1860-70 årene. Veggtrekket ble da trukket frem over noe av murverket til dagens feste ved eksisterende brannmurlist som kan skrive seg fra denne mindre ombyggingen. Det er uklareheter mht. hvordan disse observasjonene skal forstås fullt ut.

Hypotese som bør etterprøves:

Periode 1: Bygningens opprinnelse til seterietasjen bygges - Pipeløpet ført ned fra loft til Røkeværelset med avlegger inn til Hvitsalen. Denne hypotesen fremstår nå som ganske uangripelig.

Periode 2: Seterietasjens opprinnelse til ca. 1860 - Piplen flyttet med gjennomføring ned i Peisestuen. Brannmuren settes opp mot tømmerveggen. Breder enn i dag. Sannsynlig hypotese.

Periode 3: Brannmuren minskes i bredde ved at tapetet strekkes over og frem til ny brannmurlist.

Panelt himling og nakne tømmervegger: Mot slutten av 1700-årene ble himlingen panelt med brede bord i ulike bredder. Himlingsbordene ble malt med hvit limfarge og tømmerveggene med grå/blågrønn limfarge. I en påfølgende fase ble himlingsbordene pålimt papir som deretter ble malt med hvit limfarge. Dette skjedde før rommet ble panelt. Tilsvarende ble tømmerveggene malt opp først i hvitt/lys grått og deretter i beige limfarge. Vi antar at denne siste interiørendringen i ”tømmerveggperioden” ble utført rundt 1800 i Cappelens eiertid.

Alle interiørelementer fra første periode som dører, gerikter og vinduer med unntak av taklister og muligens brannmur, ble sannsynligvis opprettholdt gjennom disse periodene. Gjennom disse periodene var det antagelig ikke dør mellom røkeværelset og peisestuen, men det finnes en sekundær åpning uten beitskier i tømmeret som vi har observert fra Peisestuesiden bak Peisens brannmur. Det er ikke mulig å datere denne gjennomhullingen på annen måte enn at den må skrive seg fra tiden før panelet i Røkeværelset ble satt opp 1840-60 da panelet dekker dette veggfeltet i Røkeværelset. Det kan trekkes en parallell til seterietasjens småformatdører som bandt rommene i suitene sammen. Disse var smale og lå tett til brannmurene inn mot midten av etasjen.

Den gamle åpningen i tømmeret mellom Peisestuen og Røkeværelset følger mønsteret fra tilsvarende døråpninger i suitene i seterietasjen og kan skrive seg fra en tidlig periode. Åpningen er noe lavere enn eksisterende døråpning ved siden av, og har en klar dørproporsjon. Rundt 1840 regner vi med at en eventuell åpning mellom Peisestuen og Røkeværelset ble lukket. Rommet hadde fra da av og frem til ca. 1903 kun dører i øst-vest retning.

Interiørfornyelse i Biedermeierepoken: Ca. 1840 regner vi med at gulvet ble skiftet ut. Muligens også bjelkelaget. Vi antar at utskiftingen skyldes de samme angrepene av ekte hussopp man hadde i tilstøtende rom og som man har funnet spor etter de siste år. Gulvbordene ble lagt i retning øst vest og var av ulike bredder etter tidens standard. Gulvbjelkene er av en type som kan skrive seg fra rundt 1700 og frem til midten av 1800-tallet.

Bordhimlingen ble nå påslått lekter i retning nord-syd og på lektene ble det spikret opp tynt jutelerret. Det ble montert nye taklister i form av hulkiel med en liten avslutningslist nede.

Veggene ble påsatt spikerslag/oppretting av varierende dimensjon og panel ble montert. Panelet er et skyggepanel med en liten staff som flankering. Bordene er så langt vi har kunnet kontrollere av temmelig like og forholdsvis smale bredder. Tykkelsen derimot er kraftig som forventet etter tidens standard. Skyggepanelet er identisk med det gamle panelet i Hvitsalens søndre del som vi formoder skriver seg fra samme tid.

Nye brede trefyllingsdører ble montert med gerikter helt identisk med senempiregeriktene og de enfløyede dørene i Forstuen og Storstuen (og ellers i første etasje). Sørveggen gamle vindu som var noe lavere enn eksisterende vindu ble foreløpig beholdt.

Bare døren mot Forstuen har de gamle senempiregeriktene bevart. Disse geriktene har en høy rygg formidlet med en stor karniss ned til en lav og bred platte og avsluttes med en beskjeden staff. Senere ominnredninger har medført at gerikter ellers er erstattet med utgaver som er karakterisert av sine respektive tiders stil, dvs. tidlig og sen sveitserstil. Disse geriktene formidlar til datering av endringene.

Rommet ble ca. 1840 malt opp i en lys valør. Himlingen og taklistene i hvit limfarge. Veggpanelene i lys grårosa linoljemaling. Vindu og vinduserikter, dører og dørgerikter i hvitt - muligens hvitt med lampesort som i Forstuen. Fotlistens avslutning ble malt som vegg helt ut til karnissens avslutning. Fotlisten ellers ble maltsom dørgeriktene. Gulvet ble malt i lys grå og deretter påført et mørk grått malinglag ikke ulikt Forstuens gulv i denne perioden.

Veggtrekk og tapeter: I 1860-årene ble veggene trukket med jutelerret og tapetsert. Papirtapetet hadde lys blågrå bunn og hvite/lys grå mønstertegninger. Ut fra de små fragmentene vi har funnet er det ikke mulig å slutte seg til hvordan mønsteret har sett ut, om man ikke skulle være så heldig å ha observert/registrert et eksakt tilsvarende tidligere. Av lerretet og tapetene fra denne perioden er det bare fragmenter igjen bak taklistens nedre avslutning. Åpnebart ble avslutningslisten demontert og lerretet både stiftet og tapetsert bak denne før

den igjen ble satt på. I 1926 ble det hele skåret ned langs listverket slik at de fleste spor er fjernet. Himlingen ble malt i lys grå/beige limfarge og taklistene likedan, men lysere. Det gamle vinduet ble fjernet og eksisterende senempirevindu ble satt inn. Vinduet er karakterisert av de fine små staffprofilene på de fasede sprossene og av midtpostens doble karnissprofil. Vinduet har to rammer med åtte ruter i hver. Karmen har en liten karniss avslutning inn mot foringen. Vinduet ble malt lys grått og geriktene hvite. Fotlist og dører ble malt hvite og dørgeriktene lys grå som vinduet. Vi regner med at brannmurens bredde ble kortet ned da veggene ble trukket og eksisterende brannmurlister skriver seg fra denne ominnredningen. Brannmurens pussede og malte overflate fra denne tiden er ikke bevart, men vi går ut fra at brannmuren hadde samme farge som brannmurlistene. Brannmurlistene var malt i en svært mørk grå farge nær opp til gulvfargen. Vi antar at brannmuren hadde samme mørk grå farge som gulvet.

Rundt 1880-90 ble veggene tapetsert på ny med en brunlig oker tapet. de bevarte fragmentene er for små til å danne et bilde av mønsteret, men kan sikkert gjenkjennes om man har sett et større fragment tidligere. Himling og taklist ble malt i limfarge etter samme kontrast/mønster som forrige periode men taklistens valør er nærmere himlingens. Dører, vindu, gerikter, fotlist og gulv ble ådret. Lys oker bunn og mørk oker lasur/strek, antagelig en eikeådring. Ikke helt ulikt trappevingen i første periode, men varmere valør der trappevingen er surere. En slik forskjell rimer godt med hva man foretrakk i de to ulike tidsperiodene.

Jugendtid. Malte vegger: Formodentlig rundt 1902 eller i forbindelse med ekteskapet i 1905 ble papirtapetet malt i en mørk farge som vi foreløpig ikke har spor etter (Vi har ikke sjekket kortsiden av geriktene for spor). Den eneste klare referansen er et fotografi fra 1911 som viser veggtrekk uten mønster. Vi går ut fra at det dreier seg om overmalt tapet. Vi mener det er sannsynlig at dette ble utført mellom 1902 og 1911 da man i 1902 oppførte peisen i Peisestuen og sannsynligvis laget eksisterende åpning i veggen mellom Peisestuen og Røkeværelset. I begynnelsen av 1900-tallet gjennomgikk Røkeværelset en andre gjennomgripende endring.

Frem til ca. 1902 hadde Røkeværelset en dørakse med like empiredører fra Forstuen til Hvitsalen (På dette tidspunktet var Hvitsalen halvdelen av dagens størrelse). Inntil ca. 1840 var det antagelig en mindre dør inn til Peisestuen. Mellom ca. 1840 og ca. 1902 var det ingen dør mellom Røkeværelset og Peisestuen. Empiredøren inn mot Hvitsalen ble nå flyttet til en ny åpning i veggen mellom disse to rommene. Lerret og tapet ble skåret ut og tømmeret ble saget ut til en passelig åpning. Lerretet ble festet med stift rundt den nye åpningen.

Den opprinnelige åpningen inn mot Hvitsalen ble nå utvidet til begge sider og i høyden slik at den passet til en ny firefløyet dør med like stående speilfyllinger. Her ble også lerretet festet med spiker til det gjestående panelet rundt den utvidede åpningen.

Begge dørene, den nye og den flyttede gamle, ble belistet med nye gerikter av sen sveitserstil type. Den gamle empiredøren inn mot Forstuen ble ikke rørt og beholdt sine opprinnelige gerikter. De nye geriktene færre malinglag indikerer periodetilhørighet og gir underlag for parallellføring slik at endringen kan dateres.

Himlingen og taklisten ble nå malt opp i samme farger som tidligere. Beige og lys beige (Sikkert klarere grå farger misfarget av sot etc). Det eldre tapetet ble malt. Veggfargen kjenner vi ikke ut over at tapetet var mørkere enn geriktene og dørene. Vindusgerikter og dører med gerikter, fotlist og gulv ble i første omgang malt i en lys grå farge. Vinduet i mellomgrått. I neste omgang ble dørgeriktene malt i en mørkere grå, nærmere vinduet. Brannmurlisten ble malt hvit og vi går da ut fra at brannmuren også ble hvitmalt.

Nybarokk og nytt: I 1926 overtok Johan Schwartz bygningen etter Paul Schwartz. Johan Schwartz fikk utført en rekke moderniseringer og endringer av bygningens interiør. Det ble installert nytt baderom i annen etasje og det ble satt opp en del nye tapeter fremgår det av erindringskilder. I annen etasje er det bragt frem i lyset tapeter i jugend og nybarokk stil som sannsynligvis skriver seg fra denne tiden. Tapetene er for såvidt gammeldagse i 1926 og uttrykker på dette tidspunktet en konservativ smak.

Den relativt brutale behandlingen veggtrekket ble utsatt for rundt 1902 kan ha forårsaket uregelmessigheter og bulker i lerretet som førte til at man i 1926 valgte å fjerne lerretet og trekke veggene med ny jutestrie til et nytt nybarokktapet. Det gamle lerretet med sine lag av tapeter og maling ble skåret eller revet ned slik at det i dag kun er spor tilbake etter stifting, noen tråder av lerretet og små tapetfragmenter bak taklistens nedre avslutning.

Nybarokktapetet gir i dag et relativt mørkt og brunt inntrykk. Opprinnelig var særlig rødfargen adskillig sterkere slik at inntrykket av fargene har tapt seg en del over årene. Tapetet er imidlertid overveiende helt og egentlig godt bevart. Tapetet er trykket med limfarge på papir. Jon Brenne har tidligere (se boken Gamle trehus) datert dette tapetet til 1920-25.

Himlingen ble nå malt opp i lys oker limfarge og taklisten fikk et grunnstrøk i oker som ble lasert eller påstrøket en bronsering i varm rødlig gull. Brannmurlisten fikk samme behandling. Vinduet ble malt i en mellombrun farge og dørene med gerikter samt vindusgeriktene ble malt i en mørkere brun farge. Fotlisten ble malt som vinduet og gulvet som dørene og geriktene. Denne fargesettingen av Røkeværelset følger nært Jon Brennes skjema for nybarokk gjengitt i boken Gamle trehus.

Etterkrigstid: Med krigens slutt og etterkrigstidens gjenreisingsarbeid fulgte lysere og optimistiske fargesettinger. Den nybarokke stilen var passè, men tapetet ble likevel stående uten overmalinger eller nye tapetserin-ger. Andre farger ble imidlertid endret i lysere retning.

Himlingen beholdt den lys oker fargen, men de bronserte taklistene ble overmalt i skarp grønt. Tilsvarende ble fotlist og gulv grønnmalt i en frisk valør. Vinduet ble malt opp i lys blått og gerikten i lysere blått. Dørene og geriktene ble malt i lys grå. Muligens samme farge som vindusgerikten. Brannmurlistens farge er registrert som mørk brun. Vi kjenner ikke brannmurens farge. I neste omgang ble gulvet malt opp i gråere grønn, antagelig uten at man endret rommet ellers.

I løpet av denne perioden ble døren mot nord (inn til Peisestuen) snudd slik at dørbladet når slår inn mot Røkeværelset. Dørbladet mot øst (inn mot Forstuen) ble rotert og påsatt nye hengsler. En gang i løpet av denne eller den foregående perioden ble det laget varevinduer basert på et system med skyvespor mellom to lister. Disse fungerer ikke og vinduet bør få en tidsmessig løsning. Større deler av gulvet ble skiftet ut i etterkrigstiden. Muligens i 1948 da andre gulv ble helt skiftet ut. Fotlisten på høyre side av brannmuren er av relativt ny dato. Bortsett fra disse endingene er rommet svært autentisk i forhold til eldre historie.

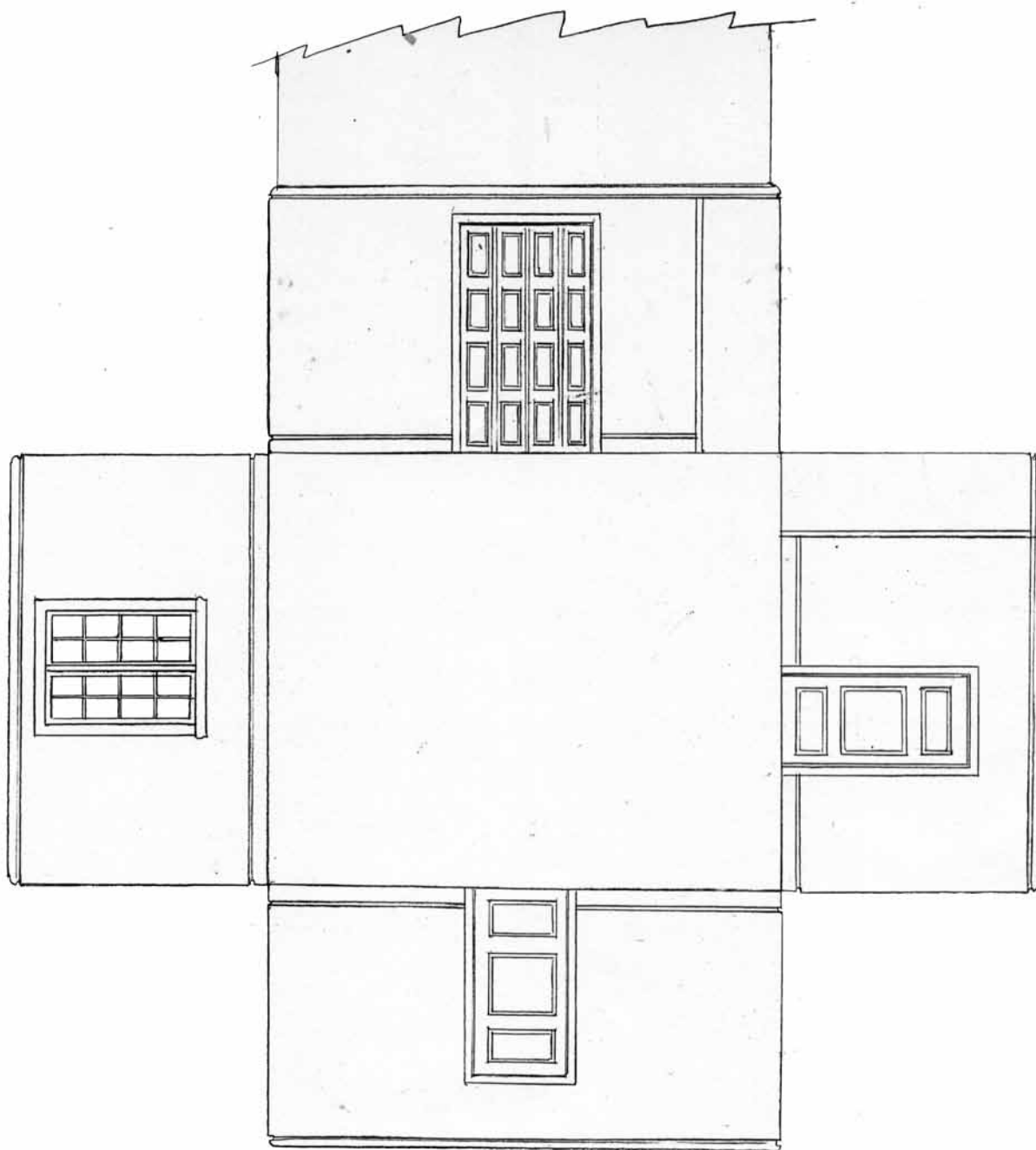
Nærmere vår egen tid, etter 1970-årene, fikk Røkeværelset tilbake et tildels mørkere uttrykk ved at brannmuren, gulvet og fotlisten ble malt opp i mørk brunt. Himling, taklist, dører, vindu og gerikter ble malt i hvitt. Denne fargesettingen har stått frem til i dag.

Foto fra arbeidene i Peisestuen 9.06.2006. Bak den delvis nedrevne brannmuren sees en gammel hulltagning i tømmerveggen. Den mangler beitski og er derfor neppe opprinnelige. Snittflatene er relativt friske. Mulig spor etter dør fra tiden før ca. 1840. Panelet på andre siden av veggen tilsier at døren ble fjernet ca. 1840.

OPPMÅLINGER

Vegg, gulv og takriss

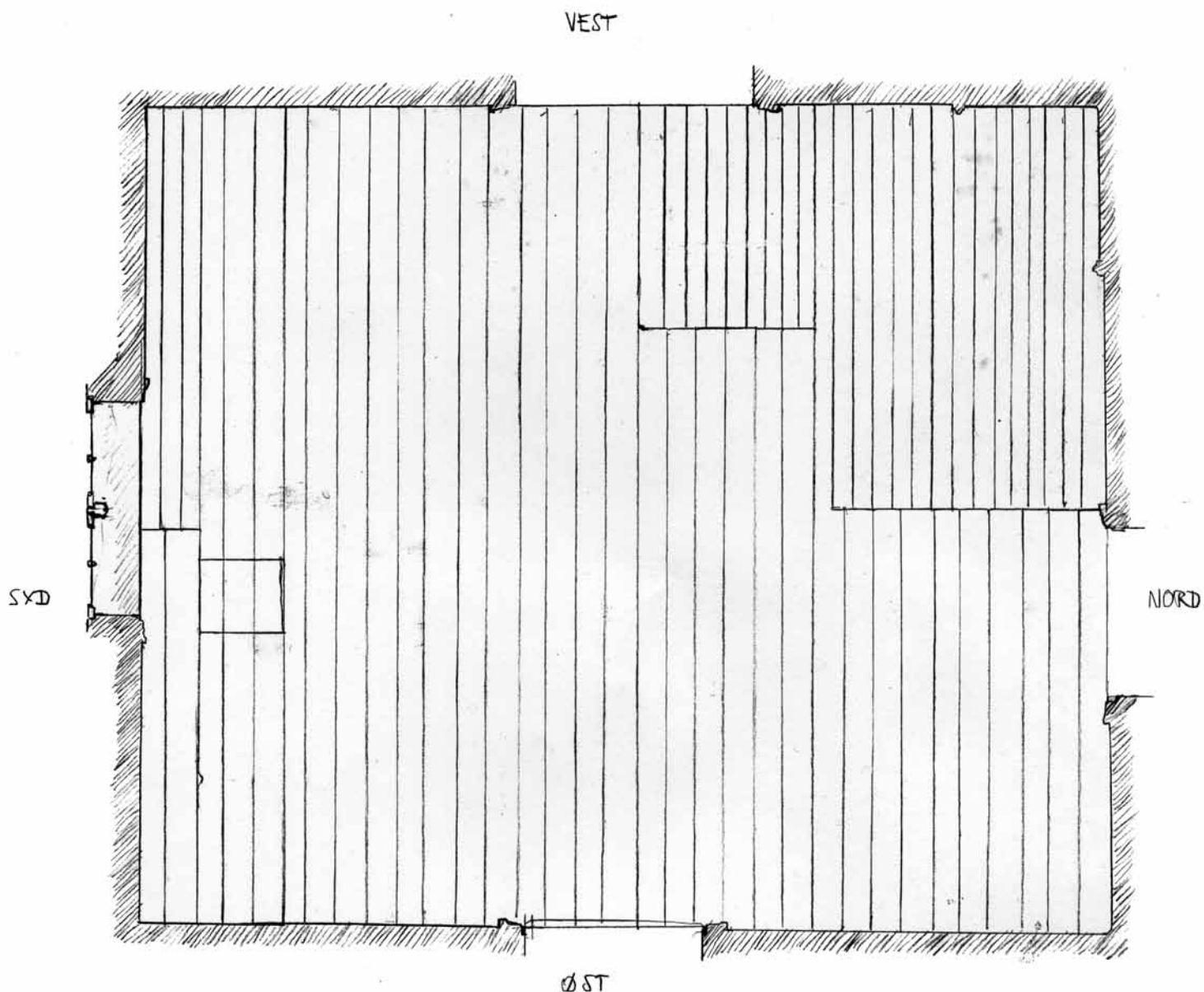

EIDSTOS HOVEDGÅRD
ROMPLAN OG RISS RØKKEFFERELSE
M: 1:30

0 1 2 3 4 M

Ragnar Kvitanden oktober 2010

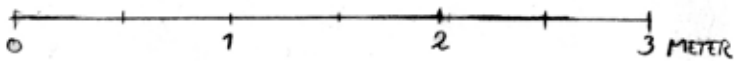
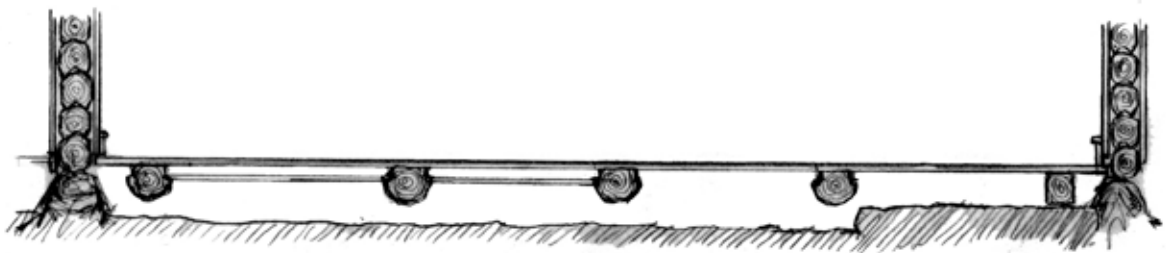
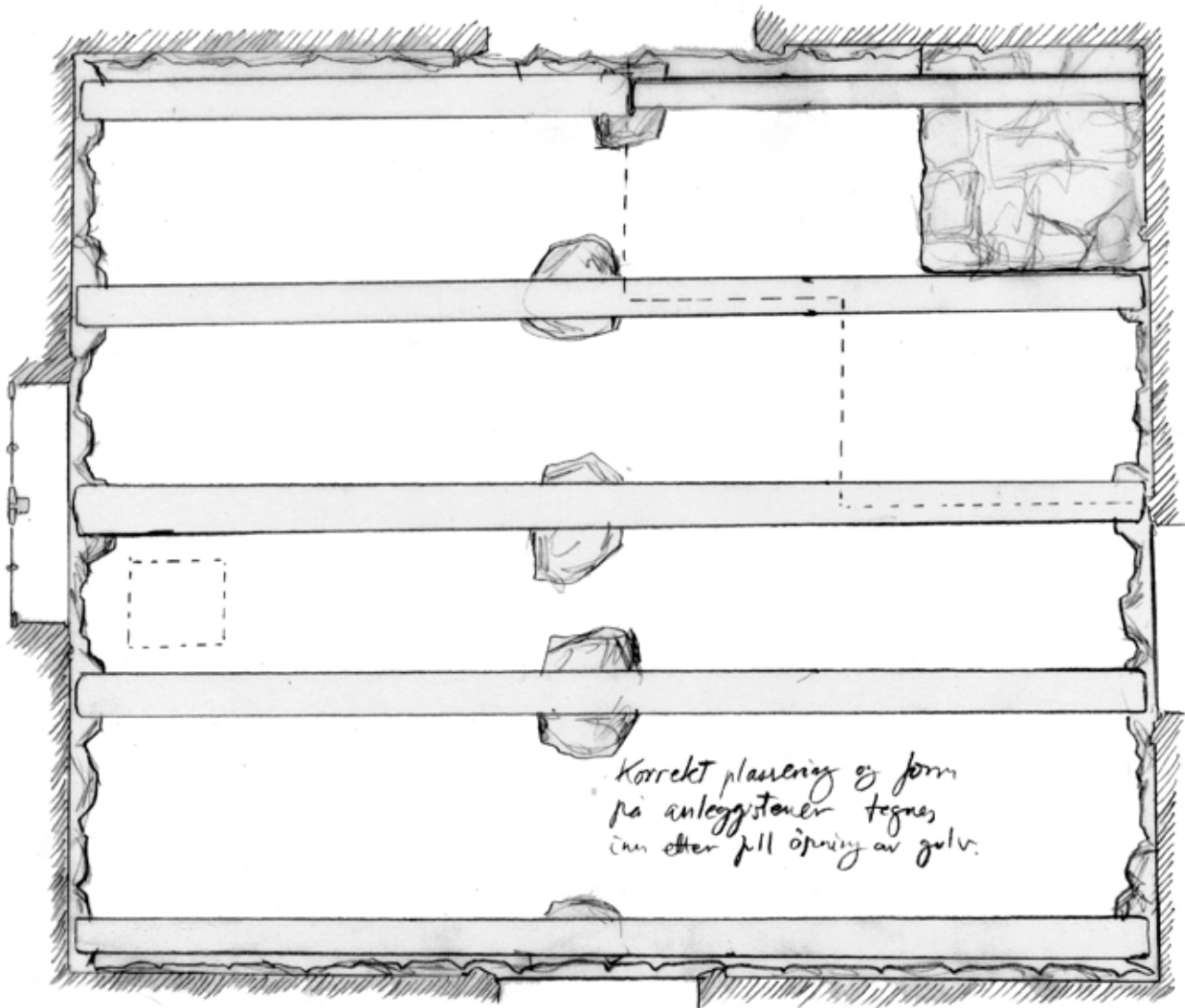
Oppmåling av gulvbord

EIDSFUS HOVEDGÅRD
GULVPLAN RØKEVÆRELSET
M: 1:25

0 2 M.

Ragnar Kristensen Oktober 2010

EIDSTØS HOVEDGÅRD RØKEVELSET
PLAN OG SNITT GULV - KRYPKJELLER
M = 1 = 25
DEJEMBER 2010
BENTE BJERGAES / RAGNAR KRISTENSEN

SUMMARISK OPPMÅLING

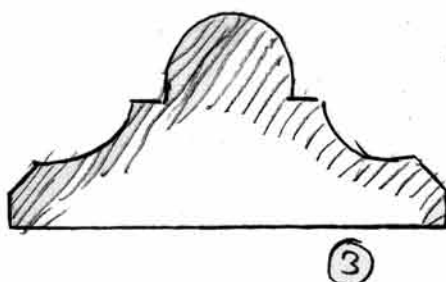
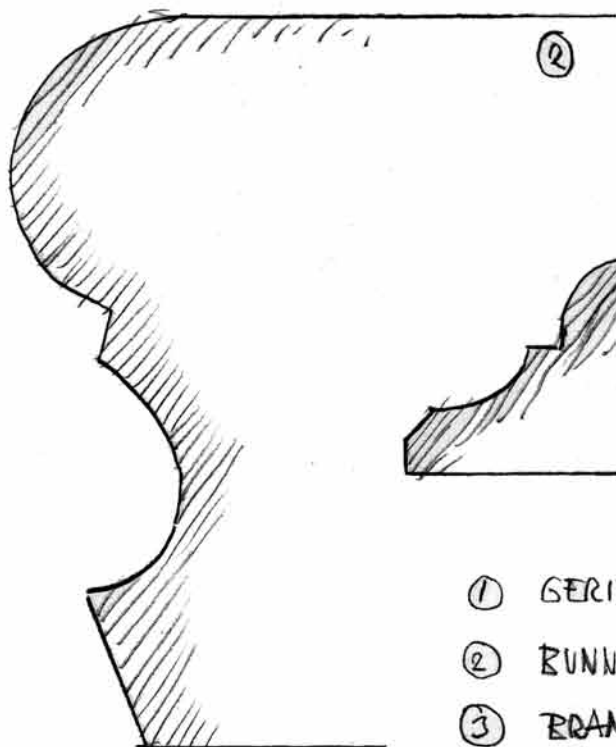
EIDSFOS Hovedgård
GERIKTER RØKEVÆRELSE
M = 1:1

5 CM

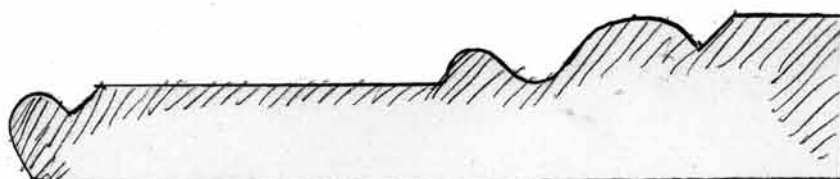
Ragnar Kristensen okt. 2010

Denne gerikten nr. 1 er bevart som vindusomramming sammen med bunngerikten nr. 2 under. Vi regner med at brannmurlisten nr 6. skriver seg fra samme tid. Formodentlig 1860-årene. Sveitserstil. ①

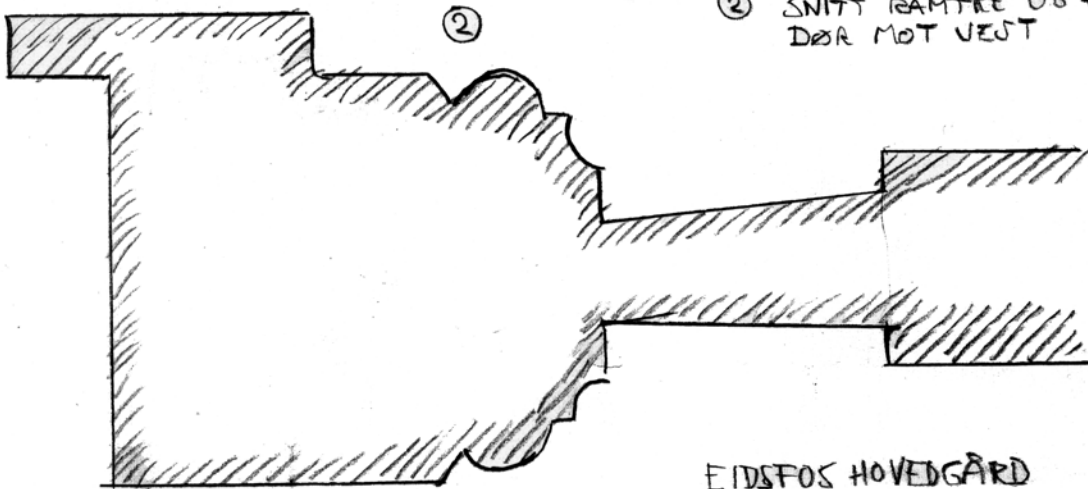
- ① GERIKT VINDU SYD
- ② BUNNGERIKT VINDU SYD
- ③ BRANNMURLIST
- ④ GERIKT DØRER VEST OG NORD

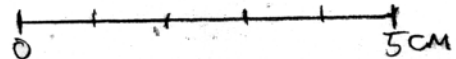
Denne gerikten nr. 4 er bevart rundt den firefløyede døren ④ mot vest og rundt den tilflyttede eldre døren mot nord. Gerikten kan på generelt grunnlag dateres til begynnelsen av 1900-tallet

- ① SNITT RAMTRE OG FYLLING
DØR MOT ØST OG NORD
- ② SNITT RAMTRE OG FYLLING
DØR MOT VEST

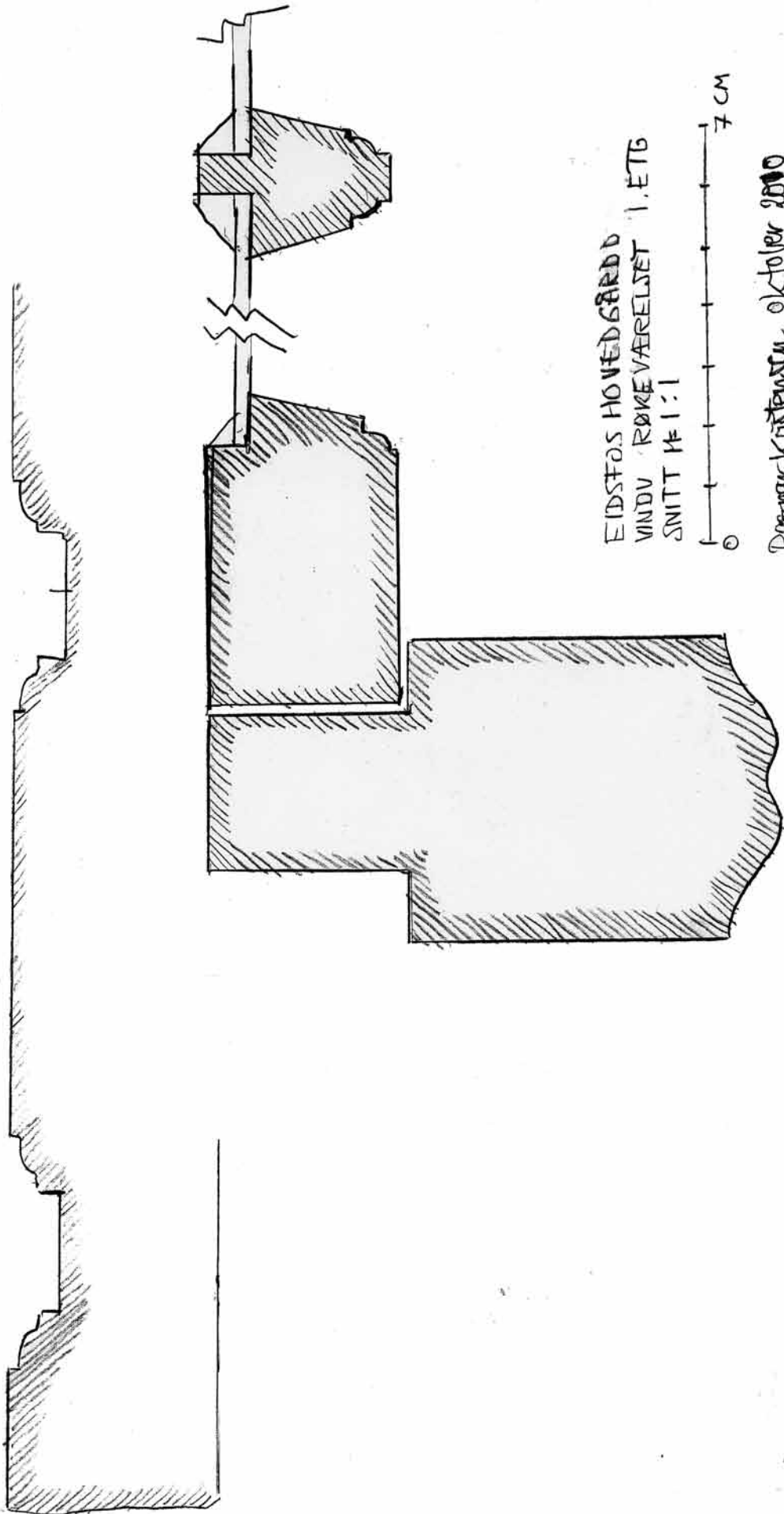

EIDSFOS HOVEDGÅRD
RØKEVÆRELSET
FIREFLØYET DØR MOT VEST
SNITT M: 1:1

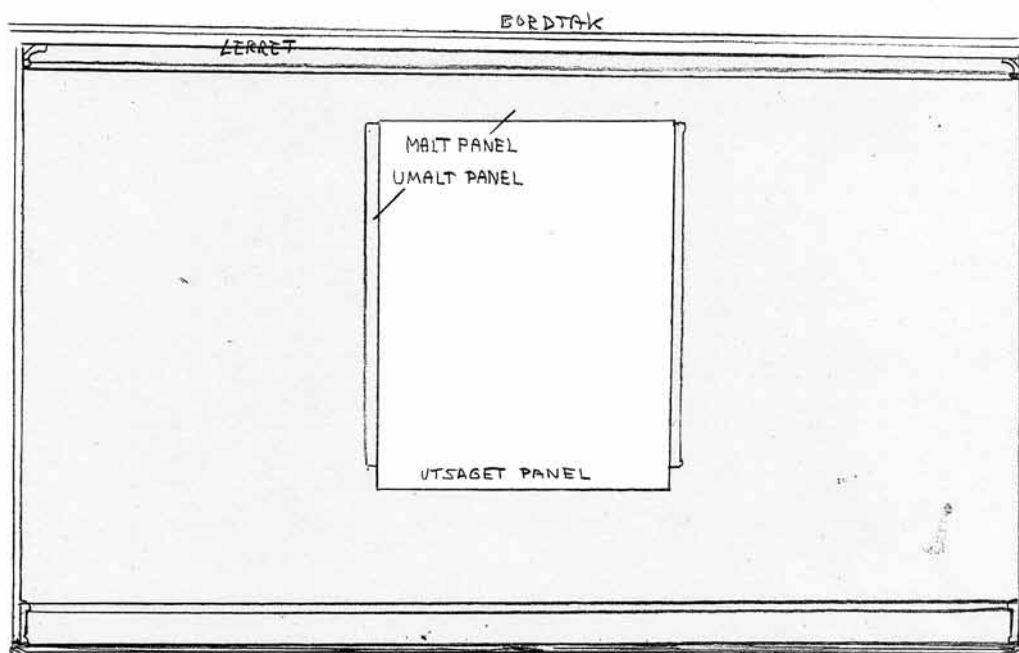
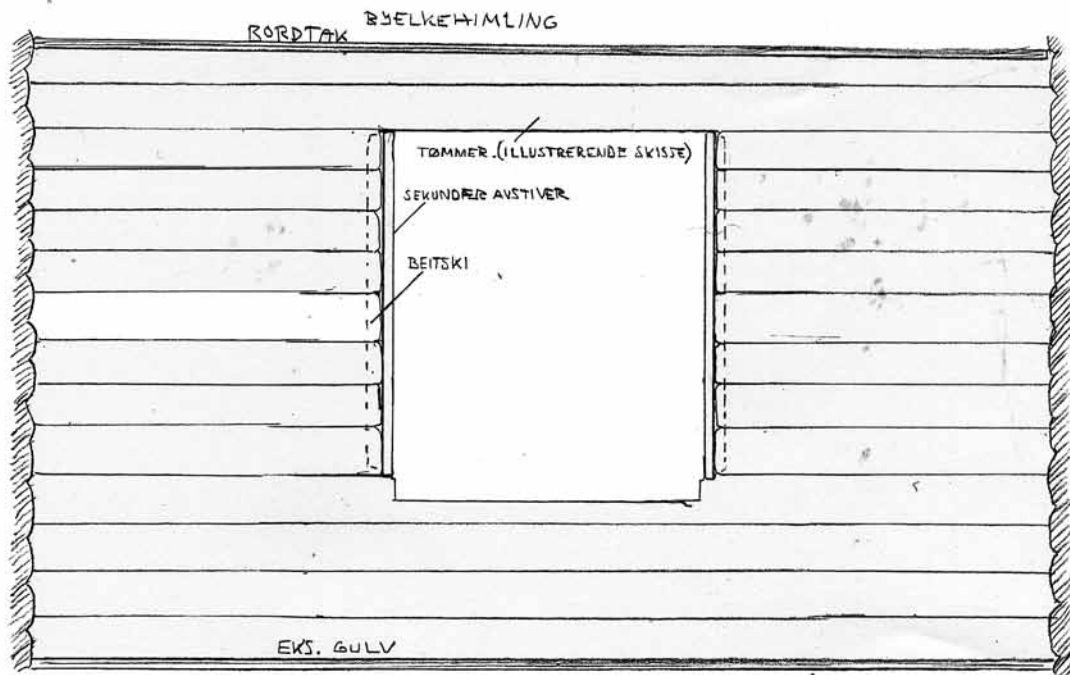
Ragnar Kristensen oktober 2010

Snitt - panel og vindu

UNDERSØKELSE OG REGISTRERING AV FUNN

Oppmåling av gjennomhullinger i vegg mot syd mht. vindusplasseringer.

EIDSFOS HOVEDGAR. RØKEVÆRELSET

① OPPMÅLING AV OPPRINNELIG VINDUÅPNING I TØMMERVEGG MOT SYD

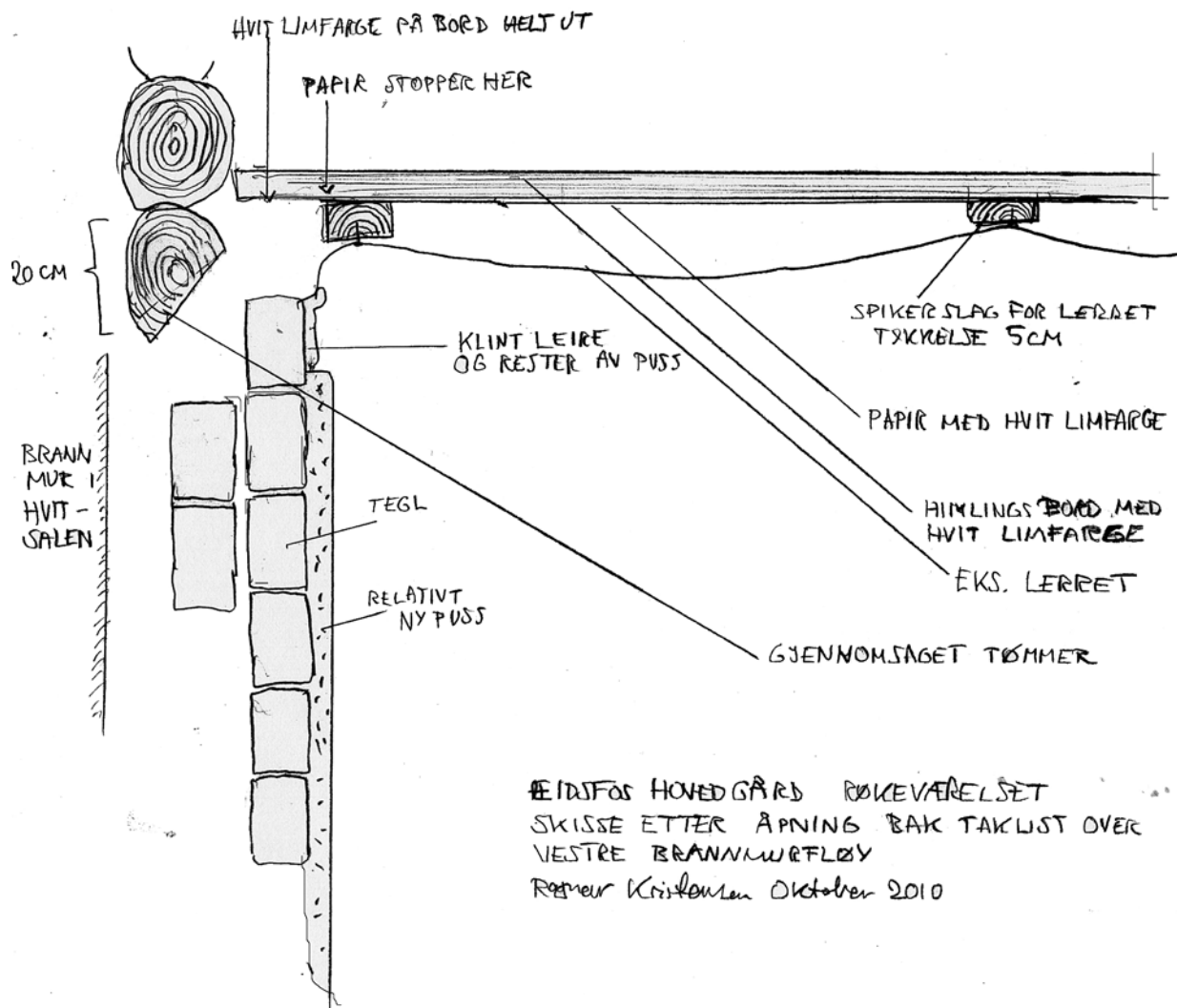
② OPPMÅLING AV SPOR ETTER GMLT. VINDU I PANEL (CA. 1840)

M: 1:25

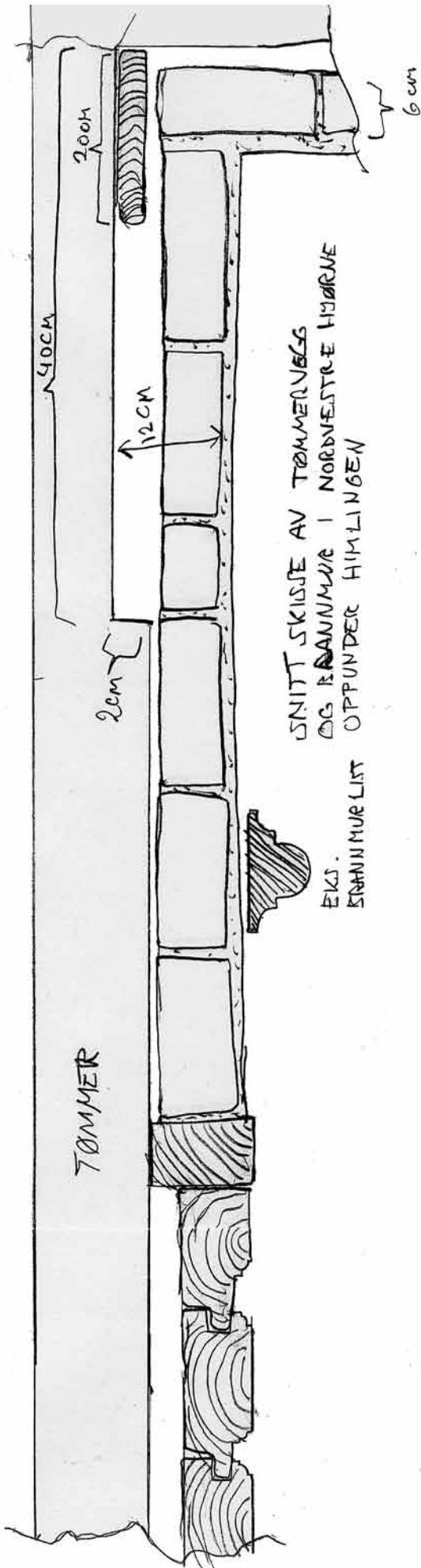
Ragnar Kristensen
okt. 2010

Skisse av brannmurhjørne. Høydesnitt.

ÆIDSFOS HØVEDGÅRD RØKEVÆRELSET
SKISSE ETTER ÅPNING BAK TAKLIST OVER
VESTRE BRANNLØYFLØY
Ragnar Kristensen Oktober 2010

Snitt hjørne brannmur

Undersøkelser bak gerikter dører og vindu.

Venstre: Bak gerikten på venstre side av døren mot nord (til Peisestuen). Tømmeret og panelet er kappet. Ingen spor etter gerikter til disse foregående periodene. Bilde to viser den grovt sagede baksiden av karmen. Produsert ca. 1840.

Venstre: Bak tapet og gerikt på høyre side av døren mot øst inn mot Forstuen. Panelet fra 1840 har negativspor etter gerikt som har stått til samme dør fra 1840. Panelet har bare et lag grårosa maling og ble deretter overdekket med strie i 1860-årene.

Under til venstre: Døren mot nord til Peisestuen. Bak gerikten sees malt panel fra 1840 uten spor av gerikt som kan ha stått til en dør her.

Under: Samme som over. Her sees også tydelig at tømmerveggen er kappet i nyere tid, og det er ingen spor av gerikt på tømmeret som kan ha stått til en dør her.

Venstre: Bunnlisten til vinduet er demontert. Festet med klipte spiker anno 1860-80-årene.

Under til høyre og venstre: Panelet bak samme bunn- og sidegerikt som på bildet over. På panelet er negativspor etter et tidligere vindu som har sittet høyere opp på veggen enn eksisterende vindu. Det innebærer at første ertasjens eldste vinduer fortsatt ble benyttet sammen med panelet da panelet ble satt opp og malt ca. 1840.

Eksisterende vindu er da yngre, og ble antagelig satt inn i 1860-årene da veggen ble strietrukket og tapetsert første gang.

Venstre: Parti av vinduskarmen. På det umalte partiet bak gerikten kan sees en gjenværende nagle med rester av lerret fra 1860-årenes første stritrekking og tapetsering.

Under: Malt og gjennomhullet panel på høyre side av døren mot nord til Peisestuen. Her sees strien fra 1926 og naglehull etter lerretet fra 1860-årene som ble sekundært festet her da åpningen ble laget ca 1902.

Undersøkelse over brannmur.

Venstre: Innsyn bak taklisten over brannmuren. Øverst skimtes Lerretet som er synlig himling i dag. Lerretet er stiftet til et spikerslag som ligger under eldre himlingsbord. Enden på disse himlingsbordene sees som neste element på bildet. De er malt nesten inn til vegg-tømmeret. Tømmerstokkoverflaten som synes på bildet er den avskrådde delen av et omfar. Se neste bilde.

Venstre: Snittflaten der tømmerstokken oppunder himlingen er hugget skrå. Stokken under er sagt helt vekk slik at det fra den skrådde stokken og nedover er en åpning inn til Hvitsalen. Mot hvitsalen kan man (ikke på dette bildet) se baksiden av Hvitsalens relativt nye brannmur. Innsnittet i tømmeret som sees på dette bildet bærer preg av å være svært gammelt og henger neppe sammen med noen nyere reparasjon.

Under: Lerretet er løsnet og brettet noe til side slik at limfargemalt papirdekke på himlingsbordene synes. Papiret ender et sted under spiker-slaget.

Under: En serie på tre bilder som viser partiet over brannmurens vestre fløy etter at taklisten er nedmontert. Bildene viser fra syd i retning brannmurens hjørne mot nord.

Undersøkelse av kryprom

Utført fredag 3.12.2010

Over: Åpning i nyere gulv Røkeværelsets nordvestre hjørne ved brannmuren. På bildet sees pipefundament etter flyttet pipe. Etter flyttingen kom pipen ned i naborommet Peisestuen. Det er sannsynlig at pipeflyttingen skjedde i forbindelse med at en opprinnelig enetasjes bygning ble påbygget seterietasje.

Over, høyre og venstre: Innsyn fra nord ved brannmuren og sydover i retning sydveggen. Råte og billeskadde bjelker. Påskjøting av nye bjelke i forbindelse med utskifting av gulvbord.

Under: Nyere gulvbjelke der den har anlegg på det gamle pipefundamentet ved brannmuren i nordvest. De nyere bjelkene er antagelig lagt inn i etterkrigstiden. Under bjelken kan spvidt skimtes en lufteåpning inn til hvitsalens kryprom som har omtrent samme høyde som Røkeværelsets.

Under: Gammel bjelke med nyere bæring for stubbloft. Anlegg mot skillemur til Peisestue. Her er bjelken i god stand.

Over til høyre og venstre: Gamle bjelker på henholdsvis østre og vestre side av luken under vinduet mot syd. Sterkt råte og insektskadd. Til høyre sees underseiden av nyere gulvbordinnskjøtinger.

Under til høyre og venstre: Samme bjelke som i høyre foto over, men retning nordover mot brannmuren. Råte og insektskadd bjelke og stubbloftsbord.

Det er tidligere åpnet ned til kryprommet gjennom et parti nyere gulvbord ved brannmuren i nordvest samt en liten luke under vinduet mot syd. Begge disse ble åpnet igjen for tilstrekkelig adgang til kryprommet.

Det er hulltagninger i grunnmuren mot Peisestua, mot Hvitsalen og mot Forstuen. Det er en luftåpning ut, men denne ble ikke lokalisert nå.

Kryprommet er svært lavt. Gjennomsnittlig 10cm. fra underkant bjelke til grunn. De gamle bjelkene er ca. 18cm. høye og 16cm. brede med variasjoner. De nyere likedan, men ens dimensjonert. Bjelkene er lagt opp på dels natursten, dels heller (nyere bjelker). Bjelkelaget er fornyet under de fornyede gulbordene.

Grunnen består av jord og er bestrødd med spon og tre etter reparasjoner. I hjørnet ved brannmuren er et pipefundament 110X115cm fuget med leire. Dette er benyttet som anlegg for nye bjelker ved reparasjonen utført en gang i etterkrigstiden.

De gamle anleggene for bjelker består av natursten i tilknytning til grunnmuren i nord og syd samt en rekke frittliggende sten i rekke på tvers av bjelkelagsretningen omtrent midtveis i kryprommet.

Tilstanden til de nye bjelkene ser ut til å være relativt god. De gamle bjelkene, som er flathugget på toppen for gulvbord og tilhugget med hylle for stubbloftsbord, er generelt i svært dårlig stand. Bjelkeender mot nord ser ut til å være godt bevart, men sydover i kryprommet endres tilstanden raskt til store råte og insektangrep. Det er usikkert hvor mye kjerne som er igjen i stokkene, men de bærer fremdeles. Ulempen er at angrepene er så langtkommet at bjelkenes levetid må være begrenset. Kryprommet har hatt utilstrekkelig gjennomlufting, bl.a. pga. den lave høyden. Anbefalt høyde på kryprom er 40cm. under bjelkelaget og her er det gjennomsnittlig 10cm. Mindre helt i syd.

Med en sparsom isolering av bjelkelaget på 10cm. vil faren for kondens øke betraktelig om ikke kryprommet gaves ut til adskillig større dybde. Ved utgraving vil grunnivået befinne seg et stykke under bakkenivået ute, noe som vil øke faren for fukt utenfra og raskere utvikling av råteskader.

Vi anbefaler derfor å demontere eksisterende gulvbord og montere de gamle tilbake etter at det er lagt nytt fundament for disse. Alt bjelkelag fjernes, men der det er noenlunde frisk ved i gamle bjelker bør disse partiene tas vare på med tanke på prøvetaging for dendrokoronologisk undersøkelse. Dette gjelder partier hvor ytterveden er bevart helt ut til barken. Sannsynligvis er dette det eneste bevarte gamle bjelkelag mot grunnen. Bjelkelaget mot annen etasje er tilhugget og mangler ytterved.

Forslag til ny gulvkonstruksjon

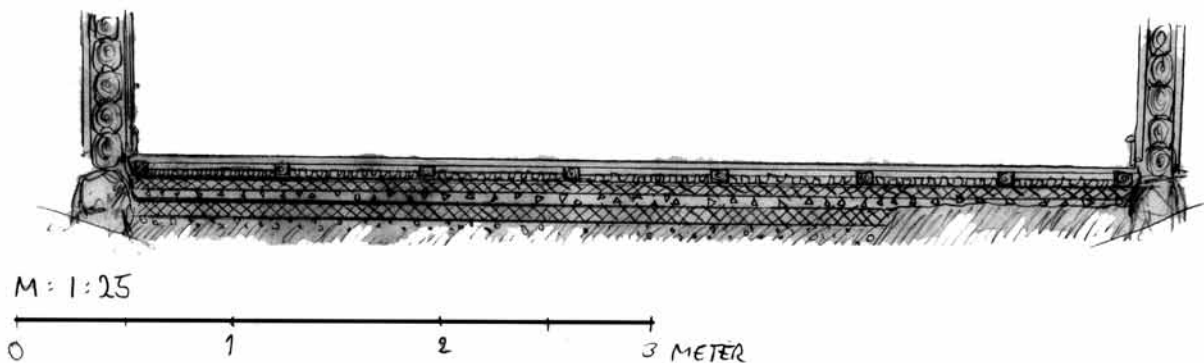
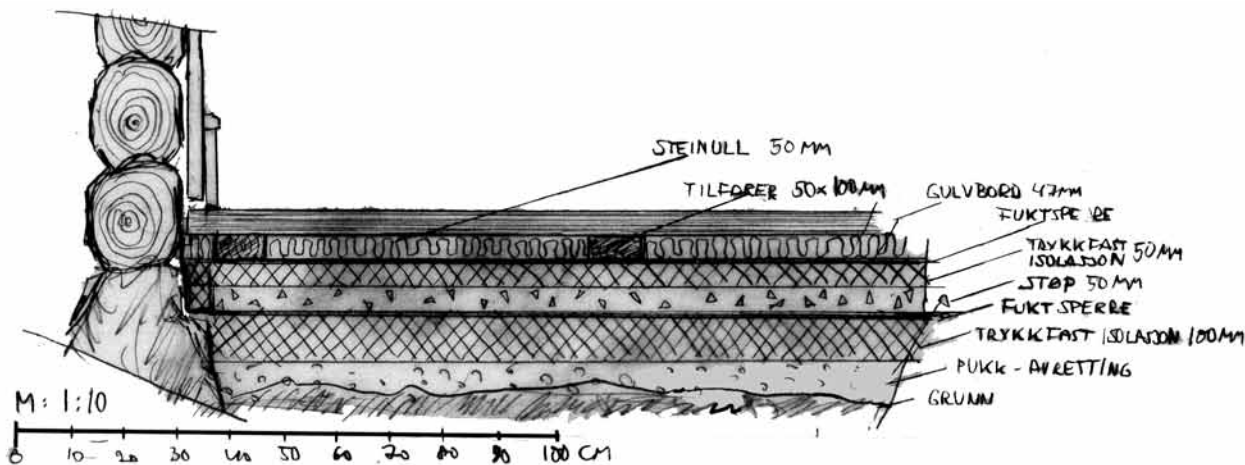
Forslaget er ment som en veiledende arbeidsbeskrivelse og må justeres og tilpasses ved utførelse. Krypprommets høyder er noe varierende slik at tilpasninger må regnes med både ved noe utgraving og tilpassing av tykkelser. Den sentrale regelen er at isolasjonen mellom tilfarerne ikke skal være tykkere enn halvdel av tykkelsen til isolasjonen under støp. Tykkelsene er beregnet med målsetting å forhindre kondens under gulvet. Forslaget er basert på SINTEFS bygdetaljblad 522.362, Tilfarere i nye og eksisterende bygg.

Eksisterende krypprom har noen elementer som må bevares, eventuelt overdekket av støp. Anleggsstener for det gamle bjelkelaget bør ikke fjernes. Fundamentet til den opprinnelige pipen må bevares, eventuelt under støp. Anleggsstener og pipefundament isoleres mot støpen med en egnet folie, aldriingsbestandig polyetenfolie 0,2mm. Grunnen bør jevnes ut noe og fylles opp med pukkk til ønsket høyde, deretter 10cm. isolasjon, støp, trykkfast isolasjon og fuktsperre. Den trykkfaste isolasjonen over støp kan sløyfes om det viser seg å være for dårlig høyde. Fuktsperren under støp må overlape vegg. Det må isoleres best mulig mot grunnmuren. Mellom tilfarerne fylles med 5cm. isolasjon. Tykkelsen kan økes dersom nedre lag isolasjon økes forholdsvis like mye. Det må legges stor vekt på tetting mot luftlekkasjer fra overgangen mellom gulv og vegg og ved andre overganger.

Oppbygging:

- 1 Pukk avretting
- 2 Trykkfast isolasjon 10cm.
- 3 Fuktsperre, aldriingsbestandig polyetylen 0,2mm.
- 4 Støp 5cm.
- 5 Trykkfast isolasjon 5cm.
- 6 Fuktsperre, aldriingsbestandig polyetylen 0,2mm.
- 7 Tilfarere 50X100mm
- 8 Steinull 5cm. mellom tilfarerne
- 9 Gammelt gulv lagt på plass som før.

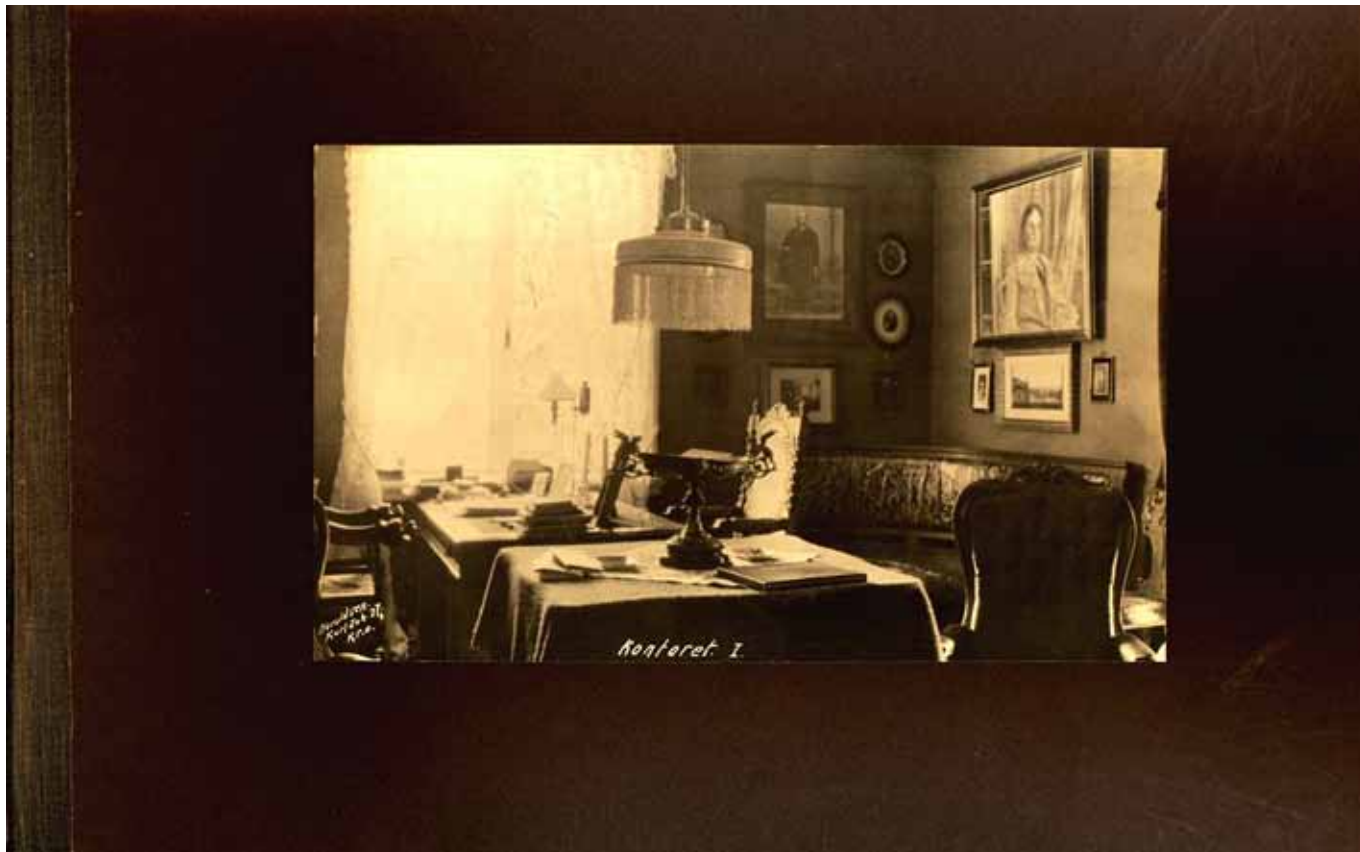
Rørføringer for elektrisitet etc. legges i pukklaget. Det legges lufterør i pukklaget fra utvendige åpninger i grunnmuren og frem til luftehull i grunnmuren inn til Peisestua.

EIDSFOS HOVEDGÅRD RØYEVÆRELSET
FORSLAG TIL OPPBYGGING AV NYTT GULV, SNITT
DESEMBER 2010
TRAGNAR KRISTENSEN

Sammenstilling av data for fargeperioder

ELEMENT:	HIMLING	TAKLIST	VEGG	VINDU	GERIKT VINDU	DØR	GERIKT DØR	FOTLIST TOPP	FOTLIST	GULV	BRANN-MURLIST	BRANN-MUR
Periode 1: Sen empire 1837	Hvit	Hvit	Grårosa 1020-Y60R	Ukjent	Ukjent	Lys grå 1005-G50Y	Lys grå 1005-G50Y	Lys grå/ grårosa 1005-G50Y	Lys grå 1005-G50Y	Mørk grå 8000-N	Ukjent	Varm grå 3502-Y
Periode 2: Sen empire 1860/70	Beige 2005-Y20R	Gulhvitt 0505-Y20R	Gråblå 2030-B 2000-N 1000-N	Lys grå 1500-N	Gulhvitt 0505-Y	Gulhvitt	Lys grå 1500-N	Gulhvitt 0505-Y20R	Gulhvitt 0505-Y20R	Mørk grå 8005-Y50R /7005-Y50R Oppmaling: 5020-Y20R 6020-G90Y	7005-Y20R	Ukjent
Periode 3: Historisme 1880	Beige 2005-Y20R	Lys beige 1005-Y20R	Oker/brun tapet 3030-Y20R 5030-Y20R 6030-Y20R 2020-Y10R	Ådring 3030-Y30R 6030-Y30R	Ådring 3030-Y30R 6030-Y30R	Ådring 3030-Y30R 6030-Y30R	Ådring 3030-Y30R 6030-Y30R	Ådring 3030-Y30R 6030-Y30R	Ådring 3030-Y30R 6030-Y30R	Ådring 2020-Y30R 3030-Y20R 6030-Y30R	8505-Y20R	Ukjent
Periode 4: Nye Norge 1903	Lys oker 2005-Y20R	Lys beige 1005-Y20R	Overmalt tapet Ukjent farge	Mellomgrå 4000N	Lys grå 3005-G80Y	Lys grå 3005-G80Y Oppmaling: 5500-N	Lys grå 3005-G80Y	Lys grå 3005-G80Y	Lys grå 3005-G80Y	Brun 3005-G80Y	Hvit	Ukjent
Periode 5: Nybarokk 1926	Lys oker 1010-Y20R	Rød oker 3030-Y30R Bronsering	Tapet nybarokk 2010-R 5010-Y10R 1030-Y10R Sort 6010-Y10R	Mellombrun 6005-Y20R	Mørk brun 7020-Y	Mørk brun 7020-Y	Mørk brun 7020-Y	Mørk brun 6010-Y10R	Mørk brun 6010-Y10R	Mørk brun 7010-G90Y	2005-Y40R Bronsering	Ukjent
Periode 6: Efterkrigstid 1948	Lys oker 1010-Y20R	Skarp grønn	Tapet nybarokk Som over	Lys blå 1005-R80B	Lys blå 1502-B	Lys grønn 1502-G	Lys grønn 1502-G	Grønn 5030-G50Y	Grønn 5030-G50Y	Grønn 5040-G50Y Oppmalt: 6005-G50Y	Mørk brun 7010-Y50R	Ukjent
Periode 7: 1960/70-tall	Hvit	Hvit	Tapet nybarokk Som over	Hvit	Hvit	Hvit	Hvit	Mørk brun 8010-Y90R	Mørk brun 8010-Y90R	Mørk brun 8010-Y90R	8010-Y70R	5010-Y10R

Fotoalbum 1911: Et blick inn i Røkeværelset som da het Kontoret. Vi ser i retning av det sydvestre hjørnet.

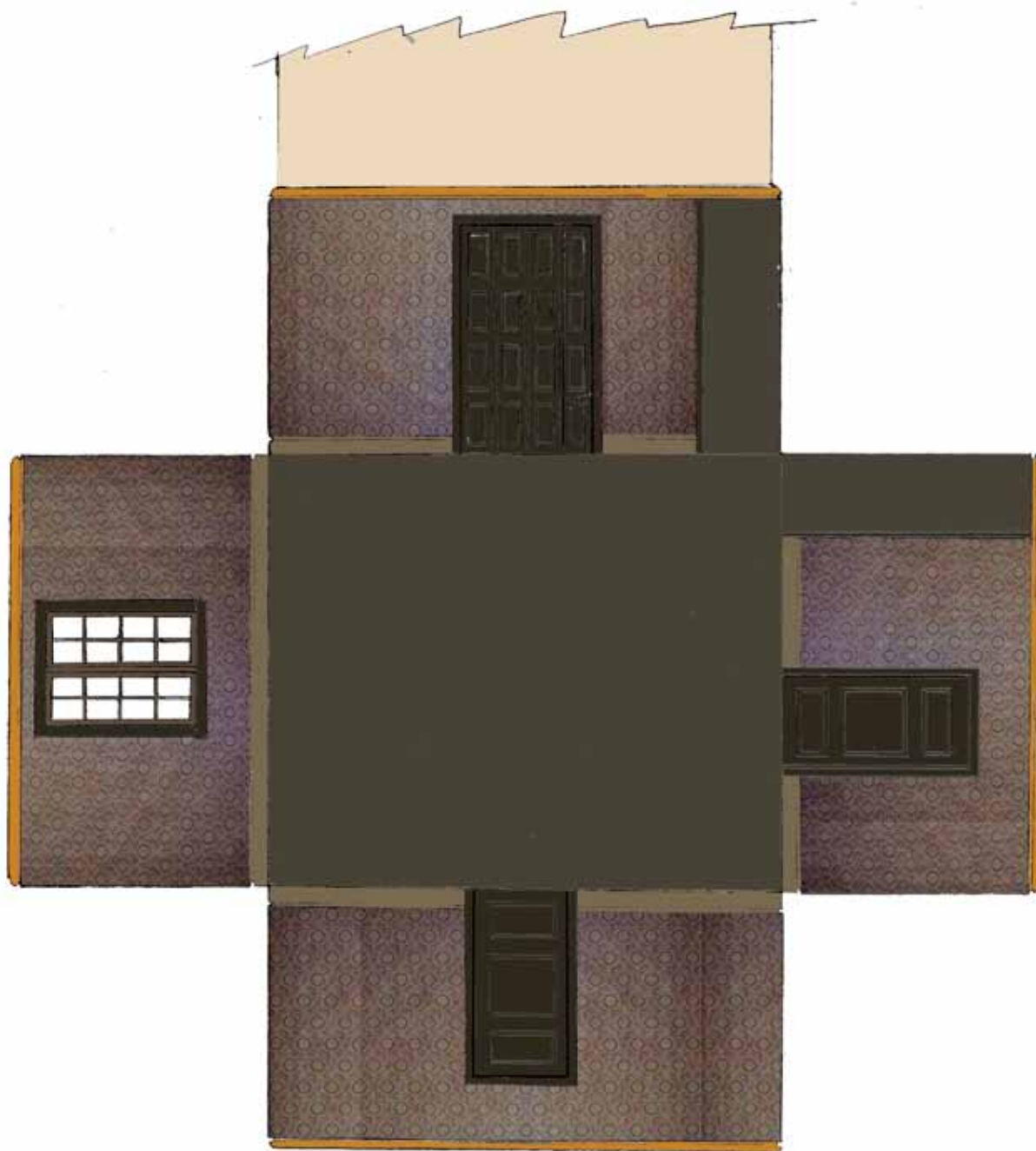
Fotoalbum 1911: Vi ser mot Røkeværelsets nordøstre hjørne og videre inn i tilstøtende rom i nord, Peisestuen. Legg merke til at døren mot nord da slo inn mot Peisestuen. Den er senere snudd, men likevel vender dørbladsiden samme vei som den gjorde opprinnelig. Det er ikke mulig å oppfatte noe mønster på veggtrekket. Sannsynligvis er det malt.

Venstre: Et gløtt av Røkeværelset gjennom døren fra Peisestuen.

Under: Et gløtt av Røkeværelset sett gjennom døren fra Hvitsalen.

EIDSTOS HOVEDGÅRD
ROMPLAN OG RISS RØKEVÆRELSE
M: 1:30
0 1 2 3 4 M
Ragnar Kristoffersen oktober 2010

Rekonstruksjon av Røkeværelset anno 1926. Illustrasjonen mangler foreløpig bronsering av taklistene og brannmurlistene. Det bør undersøkes nærmere om himlingen kan ha vært lasert.

GENERELT

Før det igangsettes arbeider bør tapetet tildekkes med papir eller plast stiftet (heftpistol) forsiktig i taklisten og i fotlisten. Det kan være en fordel å bruke lekter for klemming mot taklisten. Det mest effektive vil være å demontere den nedre avslutningslisten til taklistens hulkeil og tilsvarende demontere fotlistens tre elementer som består av topp avslutningslist, fotlist og feielist. Deretter kan de avdekkede partiene benyttes som feste for lekter og tildekking. Det vil da også bli mulig å registrere tapetrester fra tidligere strietrekk som befinner seg her.

MURARBEIDER:

Brannmur: Partiet øverst på brannmuren, tildels bak taklisten er svært løst og bør sikres noe ved at det fuges med kalkmørtel og gjøres mindre pussreparasjoner. For å komme til må taklisten over brannmuren løsnes og tas ned og etter arbeidene settes opp igjen med opprinnelige jernspiker. Brannmuren har enkelte mindre sår som kan pusses i samme anledning.

TREARBEIDER:

Dører: Døren mot Peisestuen lar seg ikke lukke fordi karmen har satt seg skjevt. Det er ikke tilrådelig å justere dørbladet. I stedet bør geriktene tas av på begge sider og karmen kiles opp til riktig vinkel. Geriktene settes på plass når arbeidet er ferdig. Tiltaket innebærer at geriktene mot Peisestuen også må males opp et strøk.

Døren mot Hvitsalen fungerer svært dårlig. Vi mener å registrere at skjevheten som forårsaker trang gjenlukking skyldes at hengsler ikke sitter som de skal og bør justeres og festes på en mer stabil måte.

Vindu: Vinduet har varerammer som ikke fungerer og som har en teknisk løsning som neppe lar seg forbedre tilstrekkelig. Det bør tegnes ut en løsning for isolasjon av vinduet.

Gulv: Gulvet er preget av innlappinger med nye bord, utført i etterkrigstiden og eldre bord med mange markerte kratere i malingen. Vi foreslår at Gulvet slipes forsiktig. Det må settes av et eller flere felt som ikke slipes. Vi foreslår det sydøstre hjørnet, ca 1/2 kvadratmeter. Det er viktig at dette arbeidet utføres av en erfaren gulvsliper som har forståelse for bevaring av gamle gulv.

De innlappede gulvbordene fra etterkrigstiden omfattes ikke av fredningsvedtaket. De bør uproblematisk kunne skiftes ut med andre bord. Vi anbefaler at bordene skiftes ut med bord som er av samme bredder som originalbordene fra ca 1840. De nyere bordene har liten forklaringsverdi og vi kan egentlig ikke se et det er sterke argumenter for å bevare disse.

Gulvet er åpnet for inspeksjon og råteskader er summarisk kartlagt. Det er laget en oppmåling av bjelkelaget med snitt som imidlertid bør justeres noe etter at hele gulvet er åpnet. Vi har ikke kommet til alle ting som skal måles inn. I utgangspunktet ville vi vurdere å isolere stubbloftet og legges plast på grunnen. Det har imidlertid vist seg at kryprommet er lavt, kun 10cm. til grunnen under bjelkelaget. Tilstrekkelig krypromhøyde bør være 40cm. under bjelker. Skulle man velge å beholde en konstruksjon med bjelkelag og kryprom vil kjelleren måtte graves ut og en del historiske spor gå tapt. Dessuten ville grunnen ligge under utvendig bakkenivå, noe som neppe er heldig. Eksisterende bjelkelag er svært angrepet av råte og insekter. Det ser ut som kun 1/3 av bjelkelengder er i noenlunde frisk stand. Vi foreslår derfor å fjerne bjelkelaget og erstatte det med støpt konstruksjon. Det er svært viktig at friske deler av de gamle bjelkene bevares og lagres slik at de kan tas prøver av i forbindelse med dendrokronologisk undersøkelse. Optimalt resultat ved dendrokronologi oppnås når stokken er bevart fra kjerne og helt ut til bark.

Gulvet må demonteres helt og gulvbordene merkes/nummereres og nummereringen inntegnes på oppmåling slik at alt legges korrekt tilbake på sin opprinnelige plass, men altså nå på nye tilfarere. Gamle smidde spiker gjenbrukes i størst mulig grad. Vi anbefaler at de smale bordene fra etterkrigstiden skiftes ut med nye bord i samme bredder som de eldste. Vi vurderer det slik at den relativt nye reparasjonen ikke kan sies å ha særlig historisk verdi og representerer ikke en fortelling om rommet som ikke kan uttrykkes på annen måte. Nye tilpassede bord vil bidra til å underbygge rommets interessante tidligere interiører. For oppbygging av støpt konstruksjon, se side 23 for beskrivelse og tegninger.

GJØRTLERARBEIDER

Klinke: Døren mot Forstuen har en gammel klinke som på siden mot Forstuen er løs mellom håndgrepet og stammen. Disse delene bør klinkes sammen.

ELEKTRISK ANLEGG

Gammelt anlegg: Det gamle elektriske anlegget bestående av porselenselementer og tekstilkledte tvundede ledninger bør bevares. Ledningene er tildels kappet og enkelte ender henger fritt. Disse bør skjøtes sammen igjen og alt gåes over slik at det ser mest mulig helt ut.

Nytt elektrisk anlegg: På sydveggen er det ført en stordimensjonert kabel oppunder taklisten mellom tilstøtende rom. Denne bør enten males som tapetet eller fjernes og legges f.eks under gulvet når det tas opp. Tas gulvet opp bør man ihvertfall sørge for å legge gjennomføringsrør av tilstrekkelig dimensjon

GRUNNARBEIDER FØR MALING

Himling: Lerretet er generelt i god nok stand. Tykke limfargelag har imidlertid medført at større partier maling sitter løst og flasser av. Enkelte partier bør etter vurdering renses med skalpell ved at skalpellbladet føres mellom nederste godt sittende sjikt og avflakende sjikt slik at flak løsner helt. Der dette er aktuelt ser det ut til å være en relativt rask jobb dersom man er vant til skalpellhåndtering. Enkelte steder er kratere reparert på en lite pen måte. Knudrete partier pusses lett over for jevnere overflate. Himlingen males opp med limfarge tilsatt lys oker pigment. Se oppskrift i vedlegg.

Dører og gerikter: Dører og gerikter har store avflassinger og potensiale for mer avflassing. De hvite malinlagene flasser ned til den mørk brune malingen fra 1926 og tildels til det grå sjiktet under. Nyere hvit maling må skrapes ned til brunt / grått sjikt før oppmaling.

Tapet: Tapetet er i relativt god stand. Det er noen små manglende felt som lett kan repareres ved å lime inn små tilpassede biter av syrefritt papir med lik overflatetekstur. Bitene limes med metylcelluloselim og retusjeres med f.eks. vannfarger. Tapetet kan renses ved lett børsting med en myk bred pensel samtidig som støvet fanges opp med et støvsugermunnstykke omviklet med tynt klede. Det må ikke brukes vann. Rens og reparasjoner utover tiltakene som er nevnt her bør utføres av en papirkonservator med tapeter som spesialfelt.

MALERARBEIDER:

Fargene i denne oversikten er avlest en gang etter avdekking. Fargene må leses av en gang til før bestilling av maling. Rapportens fargeangivelser i arbeidsbeskrivelsen vil da revideres noe. I arbeidsbeskrivelsen har vi forsøkt å se bort fra hva vi oppfatter som misfarging av prøvene og samstemt elementer som ligger svært nær hverandre.

Etter vår oppfatning er rommet malt opp rundt 1840 i senempirens fargeholdning og i 1926 i nybarokk fargeholdning tilpasset det nybarokke tapetet. Vi har utarbeidet arbeidsbeskrivelse både for empireperioden og for den nybarokke perioden. Sistnevnte er uten tvil er den mest komplette og mest i tråd med gjengse antikvariske prinsipper som valgt periode for restaurering / tilbakeføring. Vi ser heller ikke bort fra at empireperioden kunne være interessant som tilbakeført interiør, men et slikt valg fordrer en del mer omfattende beslutninger og tiltak. Et slikt valg bør også diskuteres.

Før bestilt maling påføres skal fargen diskuteres på stedet med restaureringsansvarlig/antikvarisk ekspertise for å beslutte om det er nødvendig å brette fargen ytterligere.

Enkelte fargetrappet merkes og males ikke over, men skal stå fremme som synlig dokumentasjon. fargetrappene gjøres da noe smalere enn der er i dag. Avtales på stedet og bredde merkes med blyant / malertape.

HIMLING Lys oker limfarge.
NCS kode 1010-Y20R

Vi forutsetter at lerretet i himlingen er gått over og løse malinglag fjernet, sår reparert og overflaten riktig behandlet. Limfargen blandes med malerkritt tilsatt pigment. For å få til fargen kan man forsøke med lys oker. Siden denne malingen er pigmentert bør det lages nok til hele himlingen slik at man slipper å blande opp mer senere. Det kan bli vanskelig å treffe riktig farge en gang til. Pigmentmengden prøves ut ved å stryke opp litt maling på et stykke papir og hurtigtørke med en hårføner. Den tørkede limfargen vil være adskillig lysere enn den våte.

Limfargen lages av lim, vann og kritt (tilsatt pigment) etter følgende oppskrift etter råd fra Jørgen Solstad:

Limfargen er basert på Methylcellulose som medium og egnete pigmenter. For tradisjonelle hvite himlinger benyttes kun rent malerkritt av høy kvalitet som pigment, gjerne Champagnekritt som gir en noe varmere brytning.

OPPSKRIFT

:
Limopløsning
Methylcellulose (lim) blandes i kaldt vann under stadig omrøring. (Forhold: 100g lim i 2,5 l kaldt vann). Limet helles forsiktig i vannet, ikke omvendt! Blandingen røres til den er mest mulig klumpefri. Etter at blandingen har stått minimum en ½ time røres den opp på nytt. Den skal da være helt uten klumper og nærmest klar. Konsistensen skal være som hårgelé eller stivere.

Pigmentpasta
Malerkritt (eller annet egnet pigment) tilsettes rent kaldt vann. Vannet tilsettes forsiktig litt etter litt til alt krittet er mettet. Målet er å få en fargepasta som inneholder minst mulig vann men hvor alle pigmentpartiklene er fuktet ut. Det er ofte lurt og la pigmentpastaene stå over natten slik at man er sikker på at alt krittet er gjennomfuktet. Konsistensen skal være som rømme eller stivere. Limfargen (malingen) lages ved å blande limopløsning og pigmentpasta i forholdet: 1 : 1. Hvis blandingen blir for tykk benyttes ovennevnte limopløsning til fortykning. Limfargen er klar til bruk etter grundig omrøring.

PS: Ren Methylcellulose kan bestilles og kjøpes direkte fra de fleste danske farvehandlere, for eksempel Københavns Farvehandel, Badstuestræde 9, 1209 København K.

TAKLIST Oker limfarge
NCS kode grunn: 3030-Y30R
Angivelse bronsering: Varm gullfarge

Utføres som himling, men limfargebunnen av kritt tilsatt oker pigment.
Det oker underlaget påstrykes varm bronsering. F.eks Liberon Chantilly.
Prøves ut på et stykke tre før utførelse.

VEGG Papirtapet
Hull i tapetet repareres etter annen beskrivelse.

DØRER, DØRGERIKTER OG VINDUSGERIKTER Mørk brun linoljemaling
NCS kode 7020-Y
Litt lysere og gråere

Males to til tre strøk avhengig av pigmenteringen til valgt maling.
Se generelle anvisninger.

Penselstrøk sees som striper,
men noe utflytende.

VINDU RAMMER KARM OG FORING Mellom/mørk brun linoljemaling
NCS kode 6010-Y30R

Males to til tre strøk avhengig av pigmenteringen til valgt maling.
Se generelle anvisninger.

Noe utflytende maling, uklare penselstrøk.

FOTLIST Mørk brun linoljemaling
NCS kode: 6010-Y10R

Males to til tre strøk avhengig av pigmenteringen til valgt maling.
Se generelle anvisninger.

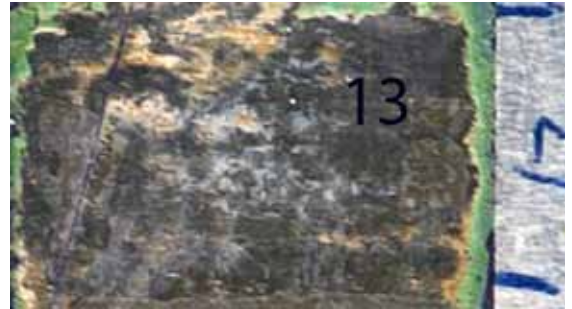
Malingoverflaten har synlige penselstrøk,
men ikke skarpt avtegnet. Noe utflytende.

GULV Mørk brun gulvmaling
NCS kode: 7010-G90Y

Til gulvet kan det benyttes en moderne maling. Vannbasert eller alkydbasert. Avtales med maler. Gulvet grunnes og males etter produsentens anvisning.

Det bør ikke bestilles mer i første omgang enn til et strøk. Erfaringsmessig har moderne malingstyper mindre fargeintensitet slik at det kan vise seg nødvendig å justere koden til mørkere/dypere farge.

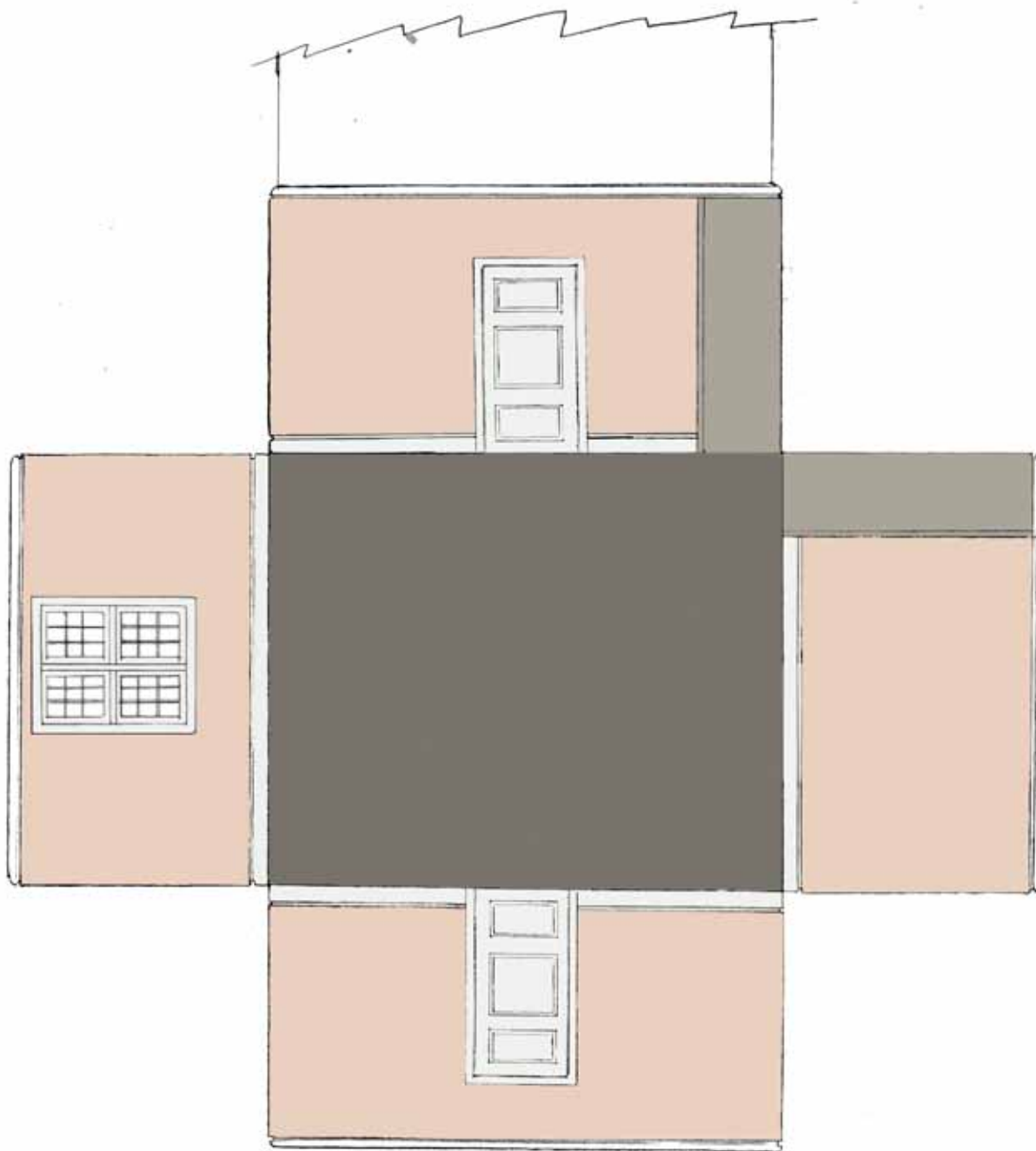
BRANNMUR Oker / rosa
NSC kode: 2005-Y40R

Både puss og farger eldre enn 1970-tall er gått tapt. Det må foreslås en farge og vi foreslår å prøve ut bunnfargen uner gullet på brannmurlisten. Eventuelt bør man velge samme farge som på dører og gerikter

BRANNMURLIST Bronsering på oker bunn
NCS kode bunn: 2005-Y40R
Varm gull bronsering

ARBEIDSBESKRIVELSE RØKEVÆRELSET - EMPIRE PERIODE CA. 1840

EIDSTOS HOVEDGÅRD
ROM PLAN OG RISS RØKEVÆRELSE

M: 1:50

0 1 2 3 4 M

Ragnar Kristoffersen oktober 2010

Det er mulig å restaurere Røkeværelset til første panelte periode. En tilbakeføring til ca. 1840 vil ha som fordel at Storstuen, Forstuen og Røkeværelset da vil gi et sammenhengende temmelig korrekt tidsriktig interiørbilde. man kan tenke seg at man tar ut den firefløyede døren mot vest og tilbakefører døren mot nord til sin opprinnelige plassering mot vest. Det må da skjøtes inn panel i åpningen mot nord.

Tapetet må tas forsiktig ned. Det må gjøres forsiktig slik at tapetet og strien kan rulles opp løst på store pappruller og lages vannrett hengende slik på loftet. Panelet kan muligens bare retusjeres slik at originalmalingen kan bevares som synlig overflate. Vi mangler fargeinformasjon om vinduet, vindusgeriktene og brannmuren med brannmurlist. Disse er foreslått på basis av en parallell til tilsvarende bevarte fargesettinger.

Den enkleste tilbakeføringen kan gjøres ved at alle nyere elementer bevares og males opp i farger anno 1840. Det vil gi et litt fordreiet bilde av rommets utseende anno 1840, men det vil kunne fungere bra med riktig fargesetting. Enkelte farger må baseres på gjetning medmindre man skulle finne nye spor i løpet av arbeidet.

Beskrivelse av påføring og malingkvalitet finnes i gjengivelsen av anvisningene fra Ottosens Färgmakeri. Dersom det skal tilbakeføres til ca. 1840 mener vi det er viktig å velge Ottosens eller lignende maling basert på tørpigmenter.

Himling Hvit limfarge
Limfarge blandes som under beskrivelsen av periode nybarokk.
Det benyttes kun kritt som pigment.

Taklist Hvit limfarge
Males opp som himling.

Veggpanel Grårosa linoljemaling
NCS kode: 1020-Y60R

Originalmalingen beholdes som overflate.
Nye innskjøtinger, skader og sår retusjeres med linoljemaling.
Males med tydelige skarpe penselstrøk.

Fotlist toppside Grårosa linoljemaling
NCS kode: 1020-Y60R
Males med tydelige skarpe penselstrøk.

Fotlist Lys grå linoljemaling
NCS kode: 1005-G50Y
Males med tydelige skarpe penselstrøk.

Gulv Mørk grå gulvmaling
NCS kode: 8000-N

Males med moderne gulvmaling.
Primært type Oxan gulvmaling.
Produsentens anvisninger følges.

Vindu Lys grå linoljemaling
NCS kode: 1005-G50Y

Males med tydelige skarpe penselstrøk.

Vindusgerikter Lys grå linoljemaling
NCS kode: 1005-G50Y

Males med tydelige skarpe penselstrøk.

Dører Lys grå linoljemaling
NCS kode: 1005-G50Y

Males med tydelige skarpe penselstrøk.

Dørgerikter Lys grå linoljemaling
NCS kode: 1005-G50Y

Males med tydelige skarpe penselstrøk.

Brannmur Mørk grå
NCS kode: 4000-N

Males med limfarge. Se oppskrift under himling.
Tilsettes pigment.

Brannmurgerikter Mørk grå eller grårosa som vegg , linoljemaling
NCS kode 4000-N eller 1020-Y60R

Males med tydlige skarpe penselstrøk.

HIMLING

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: HIMLING ca 1840 Synlig overflate i dag	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Linlerret		
1	Hvit	Gulhvit/skitten	
2	2005-Y20R (litt lysere)	Beige	
3	som over	“	
4	som over	“	
5	1010-Y20R	Gulhvit	
6	1010-Y20R	“	
7	Hvit		
8	Hvit		
9	Hvit	Skitten	
	All maling limfarve		

Papirfragment bakside med rester av hvit limfarge fra himlingsbordene.

Papirfragment forside med hvit limfarge.

Eidsfos hovedgård		
Rom: RØKEVÆRELSE	Element: HIMLING ca. 1800 - tildekket	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad
0	Treverk	
1	Hvit	Limfarve
2	Papir	syrefritt
3	Hvit	Limfarge

Himlingsbord skimtes til venstre og papir til høyre for lekten. Lerretet er løsnet og trukket tilbake.

TAKLIST

Taklisten er skjøtt nærmere brannmurhjørnet. Nederst eldre elektriske komponenter.

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: TAKLIST over dør (vest)	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad:	Ny avlesing
0	Treverk		
1	0505-Y20R	Gulhvit	
2	0505-Y20R	Litt gråere	
3	1005-Y20R	Lys beige	
4	“	“	
5	Oker	Underlag for gull	
6	Bronsering	Varm	
7	Skarp grønn	Som gulv	
8	Flere hvite lag	Hvit	
	All maling limfarve med unntak av bronsering		

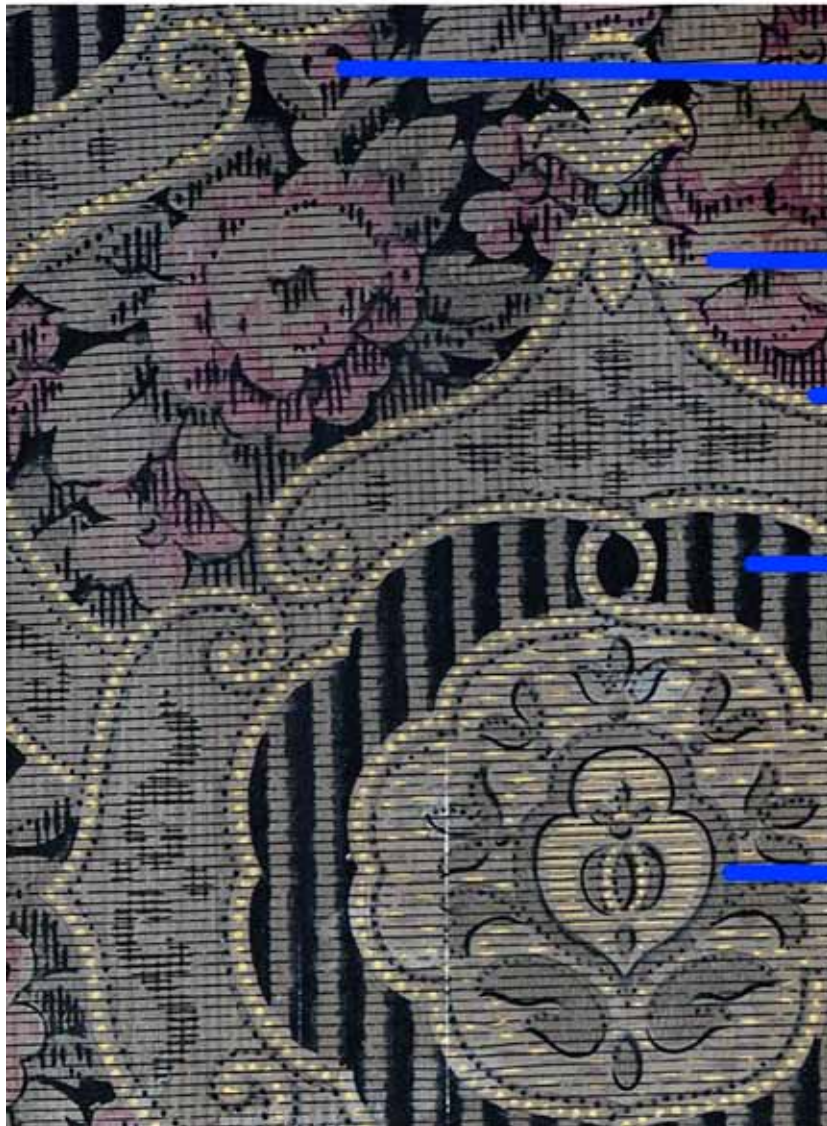

VEGG

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: VEGGTREKK ca. 1920 - synlig overflate	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse		
0	Tapet.	Limfarvetrykk på papir	
1			
2			
3			
4			
5			
6			

Rosa 2020-R

Beige 5010-Y10R

Gult 1030-Y10R

Sort

Brun 6010-Y10R

2010-R
5010-Y10R
1030-Y10R
Sort
6010-Y10R

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: VEGGTREKK ca. 1850-60 tildekket Fragenter	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Dato
1	2030-B	Blå Det eldste tapetet har blå bunn med grå-	
	2000-N	Grå farver oppå	
	1000-N	Grå	
2	3030-Y20R	Oker (vanskelig å bestemme hva som er bunn-	
	5030-Y20R	Varm brun farve)	
	6030-Y20R	Varm brun, mørkere	
	2020-Y10R	Lys oker	

Scannede tapetfragmenter

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: SKYGGEPANEL ca. 1850-60 tildekket	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	1020-Y60R (gråere)	Rosa ca 1840	
2			
3			
4			
5			
6			
7			

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: TØMMERVEGG ca. 1740-60 tildekket	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	2502-G	Grunn	
2	2020-B10G	Blågrønn, mest blå	
3	Hvit	Hvit/lys grå	
4	1005-Y20R	Lys beige	
5			

VINDU

Haspe og stormkrok

Midtpost, gerikt og bunngerikt

Venstre: Fester for rullgardinsnorer etc?

Under: Feste for snor ("stormkrok")

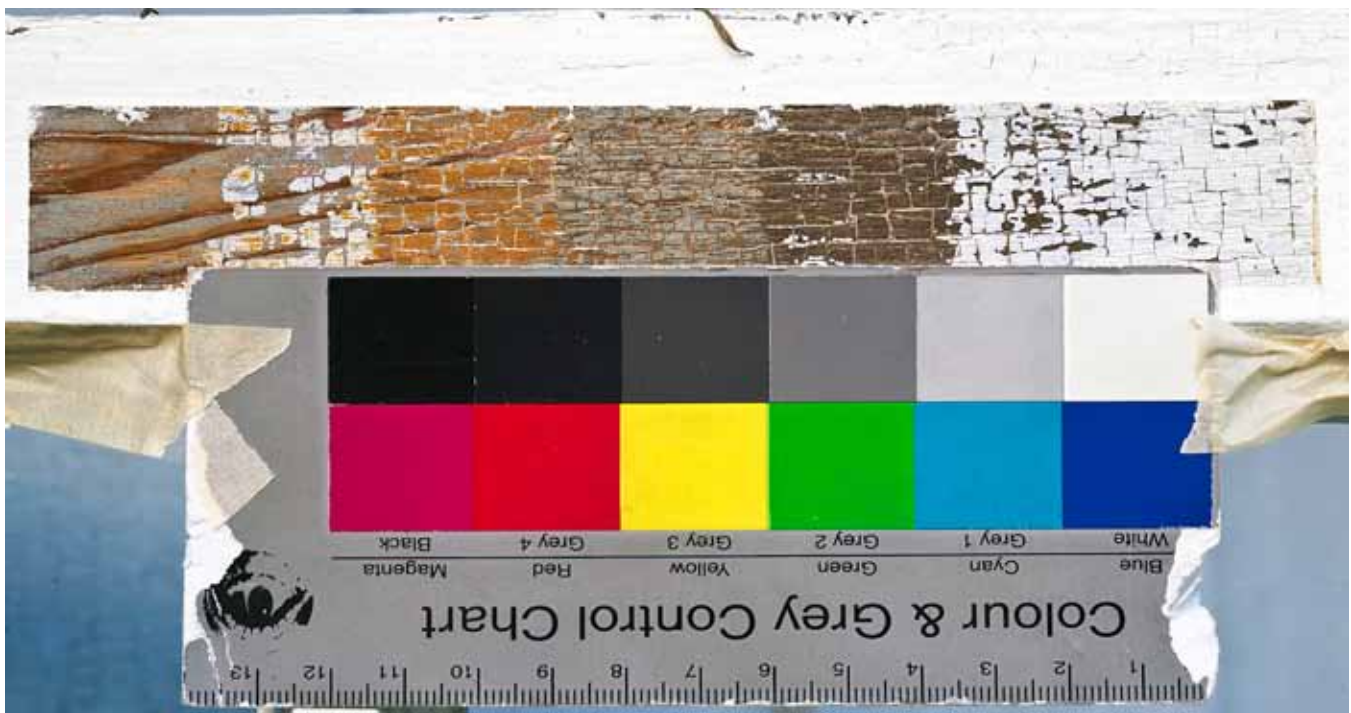

Utvendige vindusdetaljer. Legg merke til at hjørnejernene er fellet inn i rammen.

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: VINDU ca. 1860	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad: Ramme	Ny avlesing
0	Treverk		
1	1500N	Lys grå - Kan skimte et lag hvitt, men vanskelig å skille.	
2	Brun ådring	Se gerikt, oker	
3	Strekådring	“	
4	4000N	Grå	
5	6005-Y20R	Brun	
6	1005-R80B	Lys blå	
7	Hvit	Hvit	
8	Hvit	Hvit	
9			
10			

Utsnitt av karmens karnissprofil ved overgangen til foringen. Det kan tydelig sees et hvitt sjikt under ådringen.

Vindu midtpost.

Vi antar at vinduet ble satt inn i 1860-årene da veggene ble strietrukket og tapetsert.

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: VINDUSGERIKT ca. 1860	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	2500-N	Grå, grunning, tilsvarende de gamle dørene	
2	0505-Y	Gulhvit	
3	3030-Y30R	Oker bunn for ådring	
4	6030-Y30R	Oker striper	
5	3005-G80Y	Lys grågrønn	
6	7010-Y10R	Mørk brun	
7	1502-B	Lys blå	
8	Hvit	Hvit	
9	Hvit	“	

Vi antar at disse sveitsergeriktene rundt vinduet ble satt opp sammen med vinduet da veggene på 1860-tallet ble trukket med strie og tapetsert. Det innebærer at Første lag gråblått tapet sto til disse listenes første farge.

Ådringen har stått til neste tapet fra 1880-90 tallet.

DØR MOT ØST

Klinke, dør mot øst.

Dørhengsle på dør mot nord. 1940-50 talls type. Antagelig påsatt da dørbladet ble rotert for endret slagretning.

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: DØR MOT ØST RAMTRE ca. 1840	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	2502-Y	Grå	
2	1005-G60Y	Lys grågrønn	
3	Gulhvit	Gulhvit	
4	3030-Y30R	Oker ådringsbunn	
5	6030-Y30R	Okerbrune ådringsstriper	
6	3005-G80Y	Grå	
7	5500-N	Grå (mørkere)	
8	7010-Y10R	Mørk brun	
9	Lys gråblå	Lys gråblå	
10	Hvit	Hvit (alkyd)	
11	Hvit	“	

DØR MOT ØST

En sjekk viser at døren alltid har vært malt med samme farge på ramtre, frise og fylling. Det kan observeres to gråfarger under det brune.

Først mellom 1903 og 1911 er dørene malt lys/mellomgrå.

Deretter er fargen justert til mørkere grå, men bare på dørene.

Den mørkere grå finnes ikke på gerikter, lister eller vindu.

Det ser ut som man i siste del av denne perioden ønsket en kontrast til listverket.

Den mørkere grå er svært vanskelig å avdekke, tynt malt og flaker lett av fra den lysere grå.

Den er lettere å avdekke på ramtreet enn på frise og fylling.

Det kan tyde på at den mørkere grå ble malt relativt sent.

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: GERIKT OG BASE DØR MOT ØST ca.1840	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	2005-Y20R	Lys grå grunn	
2	1005-G50Y	Lys grønn	
3	1500-N	Lys grå	
4	3030-Y30R	Oker bunn for ådring	
5	6030-Y30R	Okerbrune ådringsstriper	
6	3005-G80Y	grå	
7	7010-Y10R	Mørk brun	
8	1502-G	Lys blå	
9	0502-Y	Gulhvit	
10	“	“	
11	“	“	
12	Flere hvite lag	Alkyd	

DØR MOT NORD

Klinke dør mot nord.

Under: Dørhengsle av tidlig 1900-talls type.
Tilsvarende hengsler benyttet på den firefløyede
døren mot vest.

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: DØR MOT NORD ca. 1840 Ramtre	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	2502-Y	Grå	
2	1005-G60Y	Lys grågrønn	
3	“	“	
4	Gulhvit	Gulhvit	
5	3030-Y30R	Oker ådringsbunn	
6	6030-Y30R	Okerbrune ådringsstriper	
7	3005-G80Y	Grå	
8	5500-N	Grå, mørkere	
9	7010-Y10R	Mørk brun	
10	1502-G	Lys blå	
11	0502-Y	Lys gulhvit	
12	Hvit	Hvit alkylid	

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: GERIKT DØR MOT NORD ca. 1902-06	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	3005-G80Y	Grå bunn	
2	"	Grå, topp	
3	7010-Y10R	Mørk brun	
4	1502-G	Lys blå	
5	0502-Y	Lys gulhvit	
6	Hvit	Alkyd	
7	Hvit	"	
8			
9			
10			
11			

DØR MOT VEST

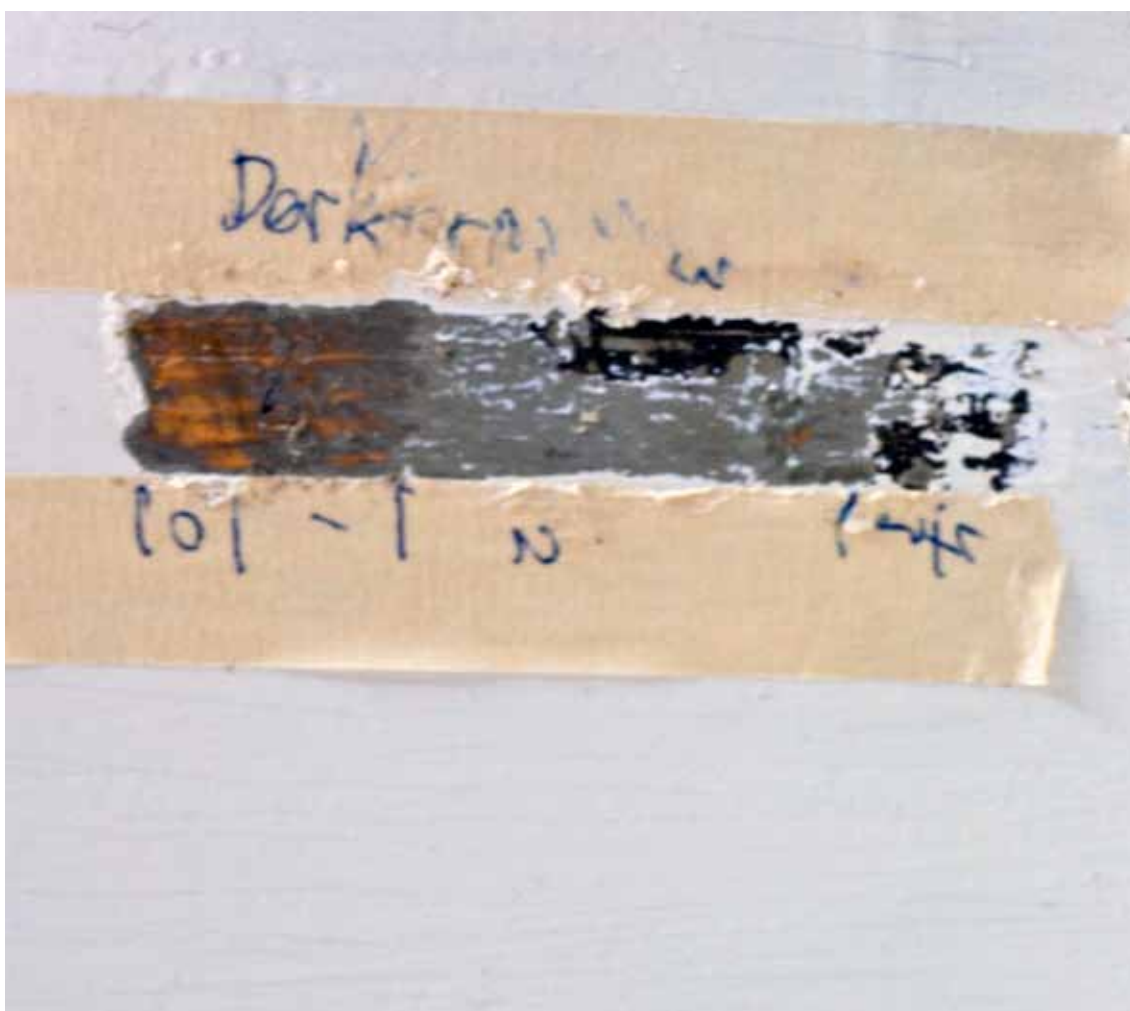

Klinke og profiler, dør mot vest.

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: DØRKARM MOT VEST ca. 1902-06	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad: Døren er skrappt ned og er nå bare hvit.	Dato
0	Treverk		Ny avlesing
1	3005-G80Y	Grå bunn	
2	“	Toppstrøk	
3	Hvit	Alkyd	
4	Hvit	“	

Både dørblader, dørkarm og lister mangler flere malinglag. Kun på toppkarmen finnes det rester av de eldste malinglagene. Første lag er en mellomgrå som må ha stått til et oppmalt tapet mellom 1903 og 1911. Vi har ikke greid å avdekke den mørkere grå her, men det betyr ikke at den ikke har vært her. De neste lagene samsvarer med hva som ellers er funnet. Dørbladene er svært rå i overflaten under malingen. Det kan se ut som om de kan være avlutet. Det kan skyldes at den brune malingen fra 1926 har vært et dårlig underlag for ny maling. Vi har imidlertid ikke vært i stand til å lukte kaustik soda, noe som ofte er mulig selv etter et århundre eller mer når luten har trengt inn i treverket.

FOTLIST

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: FOTLIST TOPP MOT SYD ca. 1840	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	1020-Y60R (gråere)	Rosa	
2	Hvit	Hvit	
3	Ådring	Som fotlist	
4	3005-G80Y	Grå	
5	6010-Y10R (gråere)	Grå, mørkere enn 4	
6	8010-Y90R	Mørk brun bunn	
7	8010-Y90R	Toppstrøk	
8			
9			
10			

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: FOTLIST MOT SYD ca. 1840	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	1005-G50Y	Lys blågrønn	
2	0505-Y20R (mørkere)	Lys gulhvit	
3	3030-Y30R/6030-Y30R	Ådring: oker bunn med brune streker	
4	3005-G80Y	Lys grå	
5	6010-Y10R	Gråbrun	
6	6010-Y30R/4020-Y10R	Mørk gråbeige/Beige-grønn (uklar)	
7	5030-G50Y	Grønn - 1948 etterkrigstid	
8	8010-Y90R	Bunn, mørk brun 1960-70 tall	
9	8010-Y90R	Topp	
10			

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: FOTLIST REPARASJON MOT NORD - Etterkrigstid	Dato: 2010
Dato			
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	7005-Y20R	Gråbrun	
2	8010-Y90R	Mørk brun	
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

GULV

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: GULV ca. 1840	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	5005-Y50R	Grå	
2	8000-N	Mørk grå	
3	4020-Y	Grønnbeige, 2 lag?	
4	7005-Y50R/8005-Y50R	Mørk gråbrun	
5	4020-Y20R	Bunn	
6	5020-Y20R	Topp	
7	6020-G90Y	Mosegrønn	
8	2020-Y30R	Rosa/beige	
9	3030-Y20R	Oker	
10	6030-Y30R	Brun lasering som fotlist	
11	3005-G80Y	Grå	
12	6010-Y10R	Grå, mørkere	
13	7010-G90Y	Grågrønn (11,12 og 13 hører sammen)	
14	2020-G10Y	Grønn	
15	5040-G50Y (lysere)	Grønn	
16	“		
17	6005-G50Y	Grå	
18	“		
19	8010-Y90R	Mørk brun bunn	
20	“	“ topp	

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: GULV REPARASJON MOT NORD ca. 1948	Dato: 2010
Dato			
Sjikt	Beskrivelse	Merknad: Stemmer med gulv mot syd	Ny avlesing
0	Treverk		
1	Brun		
2	Grønn		
3	Grønn		
4	Brun		
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: GULV REPARASJON MOT SYD ca. 1948	Dato
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0		Tilsvarende reparasjon mot nord	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

BRANNMUR OG BRANNMURLIST

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: BRANNMUR ca. 1948-70	Dato: 2010
Dato			
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Murpuss		
1	Oker seis		
2	5010-Y10R	Beige/brun	

Under: Gammel stikkontakt i porselen montert på brannmurlist.

Eidsfos hovedgård				
Rom: RØKESTUE		Element: BRANNMUR ca. 1840 eller eldre. Tildekket bak taklist.	Dato: 2010	Dato
Sjikt	Beskrivelse	Merknad		Ny avlesing
0	Kalkpuss			
1	3502-Y	Grå		
2				

Eidsfos hovedgård			
Rom: RØKEVÆRELSE		Element: BRANNMURLIST ca. 1860	Dato: 2010
Sjikt	Beskrivelse	Merknad	Ny avlesing
0	Treverk		
1	5005-Y20R	Mørk gråbeige, grunn?	
2	7005-Y20R	Mørk gråbeige	
3a	4500-N	Grå	
3b	4005-Y20R	Gråbeige	
5	8505-Y20R	Mørk, nesten sort	
6	Hvit	Hvit	
7	2005-Y40R	Beige (underlag for gull)	
8	Gull	Bronsering	
9	7010-Y50R	Brun	
10	8500-N	Sort	
11	8010-Y70R	Mørk brun	

PERIODEGRUPPERING AV FARGESJIKT

PERIODE / DATERING: SENEMPIRE CA. 1840			
ELEMENT	NCS KODE	FARGE	BESKRIVELSE
Himling	Hvit	Hvit	Limfarge, matt
Taklist	Hvit	Hvit /lysgrå	Limfarge, matt
Veggpanel	1020-Y60R (gråere)	Grårosa	Linoljemaling, halvblank mot matt
Vindu	ukjent - ant. som dør	-	-
Vindusgerikt	ukjent - ant. som dør	-	-
Dør	1005-B	Lys blå	Linoljemaling, halvblank
Dørgerikt	1005-B	Lys blå	Linoljemaling, halvblank
Fotlist topp	1020-Y60R overside	Grårosa	Frontside som fotlist
Fotlist	1005-B	Lys blå	Linoljemaling, halvblank
Gulv	8000-N	Mørk grå	Forsterket linoljemaling
Brannmurlist	Ukjent	Antagelig som vegg	
Brannmur	4000-N	Mellomgrå	Limfarge matt

PERIODE / DATERING: SENEMPIRE CA. 1860			
ELEMENT	NCS KODE	FARGE	BESKRIVELSE
Himling	0505-R	Perlegrå	Limfarge, matt
Taklist	0505-R	Perlegrå	Limfarge, matt
Vegg tapet	2030-B / 2000-N / 1000-N	Lys blågrå papirtapet	Limfargetrykk
Vindu	1500-N	Lys grå	linoljemaling, halvblank
Vindusgerikt	0505-R	Perlegrå	Linoljemaling, halvblank
Dør	0505-R	Perlegrå	Linoljemaling, halvblank
Dørgerikt	1500-N	Lys grå	Linoljemaling, halvblank
Fotlist topp	0505-R (mørkere)	Perlegrå	Linoljemaling, halvblank
Fotlist	0505-R (mørkere)	Perlegrå	Linoljemaling, halvblank
Gulv	8005-Y50R	Mørk Gråbrun	Forsterket linoljemaling
Brannmurlist	7005-Y20R	Mørk gråbrun	Linoljemaling, halvblank/matt
Brannmur	Ukjent. Antagelig som list	Mørk gråbrun?	Linoljemaling matt

PERIODE / DATERING: HISTORISME CA. 1880			
ELEMENT	NCS KODE	FARGE	BESKRIVELSE
Himling	2005-Y	Lys beige	Limfarge, matt
Taklist	1005-Y	Lysere beige	Limfarge, matt
Vegg tapet	3030-Y20R / 5030-Y20R/ 6030-Y20R / 2020-Y10R	Tapet i oker og brunt	Limfargetrykk
Vindu	3030-Y30R / 6030-Y30R	Ådring eik	linoljemaling, halvblank
Vindusgerikt	3030-Y30R / 6030-Y30R	Ådring eik	Linoljemaling, halvblank
Dør	3030-Y30R / 6030-Y30R	Ådring eik	Linoljemaling, halvblank
Dørgerikt	3030-Y30R / 6030-Y30R	Ådring eik	Linoljemaling, halvblank
Fotlist topp	3030-Y30R / 6030-Y30R	Ådring eik	Linoljemaling, halvblank
Fotlist	3030-Y30R / 6030-Y30R	Ådring eik	Linoljemaling, halvblank
Gulv	3030-Y30R / 6030-Y30R	Ant. ådring eik	Forsterket linoljemaling
Brannmurlist	8505-Y20R	Mørk brun	Linoljemaling, halvblank/matt
Brannmur	Ukjent. Antagelig som list	Ant.mørk brun	Linoljemaling matt

PERIODE / DATERING: NYE NORGE CA. 1900			
ELEMENT	NCS KODE	FARGE	BESKRIVELSE
Himling	2005-Y	Lys beige	Limfarge, matt
Taklist	1005-Y	Lysere beige	Limfarge, matt
Vegg malt tapet	ukjent farge	Mørkere enn gerikter	Limfargetrykk
Vindu	4000-N		Linoljemaling, halvblank
Vindusgerikt	3005-G20Y		Linoljemaling, halvblank
Dør	5500-N		Linoljemaling, halvblank
Dørgerikt	3005-G20Y		Linoljemaling, halvblank
Fotlist topp	3005-G20Y		Linoljemaling, halvblank
Fotlist	3005-G20Y		Linoljemaling, halvblank
Gulv	7010-10Y		Forsterket linoljemaling
Brannmurlist	Hvit		Linoljemaling, halvblank/matt
Brannmur	Ant. hvit		Linoljemaling matt

PERIODE / DATERING: NYBAROKK 1926			
ELEMENT	NCS KODE	FARGE	BESKRIVELSE
Himling	1010-Y20R		Limfarge, matt
Taklist	3030-Y30R / Bronsering		Limfarge+bronsering, matt
Vegg tapet	2010-R / 5010-Y10R / 1030-Y10R / Sort / 6010-Y10R		Limfargetrykk - nybarokk design
Vindu	6005-Y20R		Linoljemaling, halvblank
Vindusgerikt	7010-Y10R		Linoljemaling, halvblank
Dør	7010-Y10R		Linoljemaling, halvblank
Dørgerikt	7010-Y10R		Linoljemaling, halvblank
Fotlist topp	4020-Y10R		Linoljemaling, halvblank
Fotlist	4020-Y10R		Linoljemaling, halvblank
Gulv			
Brannmur			
Brannmurlist			

PERIODE / DATERING: ETTERKRIGSTID 1948			
ELEMENT	NCS KODE	FARGE	BESKRIVELSE
Himling	1010-Y20R		Limfarge, matt
Taklist	Skarp grønn		Limfarge, matt
Vegg tapet	2010-R / 5010-Y10R / 1030-Y10R / Sort / 6010-Y10R		Limfargetrykk - nybarokk design
Vindu	1502-B		Linoljemaling, halvblank
Vindusgerikt	1502-B		Linoljemaling, halvblank
Dør	1502-B		Linoljemaling, halvblank
Dørgerikt	1502-B		Linoljemaling, halvblank
Fotlist topp	5030-G50Y		Linoljemaling, halvblank
Fotlist	5030-G50Y		Linoljemaling, halvblank
Gulv	6005-G50Y		Forsterket linoljemaling
Brannmurlist	7010-Y50R eller 8500-N		Linoljemaling, halvblank/matt
Brannmur	Ukjent som list?		Linoljemaling matt

PERIODE / DATERING: 1960-tall			
ELEMENT	NCS KODE	FARGE	BESKRIVELSE
Himling	Hvit		Limfarge, matt
Taklist	Hvit		Limfarge, matt
Vegg tapet	2010-R / 5010-Y10R / 1030-Y10R / Sort / 6010-Y10R		Limfargetrykk - nybarokk design
Vindu	Hvit		Linoljemaling, halvblank
Vindusgerikt	Hvit		Linoljemaling, halvblank
Dør	Hvit		Linoljemaling, halvblank
Dørgerikt	Hvit		Linoljemaling, halvblank
Fotlist topp	8010-Y90R		Linoljemaling, halvblank
Fotlist	8010-Y90R		Linoljemaling, halvblank
Gulv	8010-Y90R		Forsterket linoljemaling
Brannmurlist	8010-Y70R		Linoljemaling, halvblank/matt
Brannmur	5010-Y10R		Linoljemaling matt